

Universitas Matthiae Belii

Ročník 14

máj – jún 2008

Číslo 5

J. E. Vincent Obsitnik, veľvyslanec USA navštívil Univerzitu Mateja Bela

Mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Spojených štátov amerických na Slovensku **J. E. Vincent Obsitnik** prijal pozvanie Slovenskej atlantickej komisie a 30. apríla 2008 sa stretol so študentmi Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB v Banskej Bystrici. Stretnutiu predchádzal bohatý program amerického veľvyslanca – stretnutie s vedúcimi predstaviteľmi Univerzity Mateja Bela a FPVaMV. Zástupcovia akademických inštitúcií oboznámili pána veľvyslanca s aktivitami, ktoré univerzita (fakulta) vyvíja pre skvalitnenie štúdia a rozvoj medzinárodnej spolupráce. Hlavným bodom programu návštevy amerického veľvyslanca na FPV a MV bola jeho prezentácia na tému *Aktuálne otázky zahraničnej politiky Spojených štátov amerických* pred vyše stovkou hostí (najmä študentov) v priestoroch auly FPVaMV UMB. Vincent Obsitnik bol me-

novaný mimoriadnym a splnomocneným veľvyslancom USA na Slovensku 9. novembra 2007 prezidentom USA Georgom Bushom, a tak bola návšteva amerického veľvyslanca v Banskej Bystrici vôbec jeho prvou návštevou na FPV a MV. Vo svojom prejave upozornil na interdependenciu bezpečnosti a prosperity a vyzdvihol pokrok, ktorý Slovensko urobilo za posledné roky v politickej a najmä ekonomickej oblasti, vďaka čomu je jednou z bezpečných krajín súčasného sveta. Za najväčšie výzvy dneška označil americký veľvyslanec stabilitu na západnom Balkáne, vývoj v Afganistane a šírenie zbraní hromadného ničenia. V súvislosti s Afganistanom podľa jeho názoru je možné hovoriť najmä o troch znepokojivých záležitostiach: výroba a export drog, nestabilita v regióne a export násilného terorizmu. Týmto výzvami je nutné sa zaoberať, príp. eliminovať ich negatívne dôsledky. Po prednáške nasledovala živá diskusia, ktorá sa niesla v dynamickom duchu a poukázala na pozitívny trend, ktorým je vývoj demokracie a slobody slova aj v rámci akademických inštitúcií. J.E. Vincent Obsitnik vo svojom prejave viackrát hovoril dobrou slovenčinou, čo príjemne potešilo mnohých zúčastnených. Vytvorenie sympatickej atmosféry na FPVaMV sa stalo dobrým základom pre kvalitné podujatie a prísľubom do budúcnosti, že spolupráca vládnej, mimovládnej a akademickej inštitúcie sa bude rozvíjať aj naďalej. Kvalita väčšiny otázok položených v diskusii a účasť na prednáške (ktorá bola jednou z najvyšších v tomto akademickom roku) je toho priaznivým signálom.

Miroslav Mizera

ZO ŽIVOTA REKTORÁTU

Významné zahraničné návštevy na UMB

27. marca 2008 na Rektoráte UMB prijal prorektor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD. zástupcov Karlovej univerzity v Prahe: PhDr. Ivana Ryndu, vedúceho Katedry sociálnej a kultúrnej ekológie Fakulty humanitných štúdií KU v Prahe a Ing. Radeka Trnku, PhD. z tej istej fakulty. Stretnutie sa uskutočnilo pri príležitosti prednášok zástupcov Karlovej univerzity na Fakulte prírodných vied UMB.

1. apríla 2008 pri príležitosti podujatia *Turecký deň*, ktoré zorganizovala Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB a Euroatlantické centrum, zavítali na našu univerzitu **predstavitelia Tureckého veľvyslanectva v SR**: J. E. Tunç ÜGDÜL, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Tureckej republiky na Slovensku a slečna Başak GENÇ, prvá tajomníčka veľvyslanectva. Hostí prijali: rektorka UMB prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. a prorektor pre MS a VV doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD. Stretnutia sa tiež zúčastnili predstavitelia hlavných organizátorov podujatia: doc. PhDr. Peter Terem, PhD. mim. prof., prodekan pre vedu, výskum a medzinárodné vzťahy a Lucia Marcišiaková, viceprezidentka Euroatlantického centra.

16. apríla 2008 Univerzitu Mateja Bela navštívili: Valerij Piatak – prvý zástupca predsedu **L'vovskej oblastnej štátnej administrácie**, Oksana Muzycuk – vedúca odboru medzinárodnej spolupráce, Igor Geryc – vedúci odboru zdravotníctva, Petro Tokač – honorárny konzul a Jevhen Perebyjnis – generálny konzul. Hostí prijali: rektorka UMB prof. PhDr. Beata Kosová, CSc., prorektor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD. a prorektor pre vedu a výskum UMB doc. RNDr. Roman Nedela, DrSc.

16. apríla 2008 doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD. za prítomnosti Ing. Petra Krištofika, PhD., prodekana pre medzinárodné vzťahy EF UMB, prijal **delegáciu Internationalen Hochschule Zittau**, ktorú tvorili: Prof. Dr. Stefan Eckert Studiengangsleiter International Management, Miachaela Kovacova, Doktorandin a Marcus Dittfeld, wissenschaftlicher Mitarbeiter und Doktorand. Predmetom stretnutia boli možnosti magisterského štúdia v oblasti medzinárodného manažmentu na Univerzite v Zittau.

17. apríla 2008 navštívil Univerzitu Mateja Bela Prof. Katerin Katerinov - Università per Stranieri di Perugia. Host'a prijal doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD., prorektor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou UMB.

22. apríla 2008 navštívila UMB pani Urszula Krystyna SZULCZYK-SLIWINSKA, prvá tajomníčka, vedúca Konzulárneho oddelenia **Poľského veľvyslanectva** na Slovensku. Návštevu prijal doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD. Hlavnou témou stretnutia boli možnosti vyučovania poľského jazyka na UMB.

30. apríla 2008 navštívil Univerzitu Mateja Bela pán Vincent OBSITNIK, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec USA na Slovensku a Edward Arthur KEMP, prvý tajomník veľvyslanectva. Vzácnych hostí prijali: rektorka UMB prof. PhDr. Beata Kosová, CSc., prorektor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD. a prorektor pre vedu a výskum UMB doc. RNDr. Roman Nedela, DrSc. Predmetom stretnutia boli možnosti štúdia pre študentov USA na Univerzite Mateja Bela a možnosti propagácie UMB na univerzitách v USA.

26. mája 2008 Univerzitu Mateja Bela navštívil J. E. pán Miguel AGUIRRE DE CÁRCER, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Španielskeho kráľovstva. Host'a prijali: prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. rektorka UMB a doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD., prorektor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou UMB. Predmetom návštevy bola výučba španielskeho jazyka na UMB a jeho perspektívy.

V súvislosti s touto návštevou uverejňujeme ďakovný list pána veľvyslanca:

El Embajador de España

90 /2008

Bratislava, 29. mája 2008

Vážená pani
Prof. PhDr. Beata Kosová, CSc.
Rektorka Univerzity Mateja Bela
Banská Bystrica

Vážená pani rektorka,

úprimne sa Vám chcem poďakovať za náš dlhý rozhovor, ktorý sa uskutočnil začiatkom tohto týždňa. Bolo pre mňa obzvlášť zaujímavé môcť spoznať z prvej ruky situáciu vo výučbe španielčiny na Univerzite Mateja Bela a širokú spoluprácu, ktorú udržujete s európskymi univerzitami, medzi nimi aj s niekoľkými zo Španielska.

Následné stretnutie so zástupcami Ekonomickej fakulty a Fakulty humanitných a politických vied a medzinárodných vzťahov mi umožnilo prehliť poznanie konkrétnych aspektov našej spolupráce a najlepšej formy pre ich rozvoj v budúcnosti.

Budem Vám povďačný, keď budete prorektorovi Jánovi Chorvátovi tlmočiť moje veľké uspokojenie a poďakovanie za formu, akou pripravil túto návštevu. Verím, že nájdeme nové formy ako ešte viac pokročiť v spolupráci medzi Univerzitou Mateja Bela a Veľvyslanectvom Španielska na Slovensku a so španielskymi univerzitami. V každom prípade môžete počítať s mojou plnou podporou v tejto oblasti.

S úctivým pozdravom,

Miguel Aguirre de Cárcer

Univerzita Mateja Bela sa zúčastnila v dňoch 9. – 11. 5. 2008 konferencie koordinátorov programu ERASMUS ERACON 2008 a medzinárodného vzdelávacieho veľtrhu GO-Exchange Educational Fair v Lisabone

Hlavnými organizátormi boli: ISCTE – Lisbon University Institute, EAEC – European Association of Erasmus Coordinators (Európska asociácia ERASMUS koordinátorov) a Portalegre Polytechnics Institute (Polytechnický inštitút, Lisabon). Význam konferencie a veľtrhu bol potvrdený aj účasťou približne 350 účastníkov z viac ako 100 univerzít celého sveta. UMB zastupoval prorektor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD. a referent oddelenia propagácie a VV Ing. Marian Lihan.

Témou konferencie boli študentské a učiteľské mobility, praxe študentov a spolupráca s praxou, internacionalizácia štúdia, tematické siete ERASMUS a program BUDDY. Veľtrh Go-Exchange Educational Fair, ktorého sme sa aktívne zúčastnili s prezentáciou UMB, bol zameraný na stretnutie zástupcov jednotlivých univerzít, nadviazanie kontaktov a výmenu informácií o programoch pre zahraničných študentov s cieľom zvyšovania vzájomnej informovanosti a nadviazovania aktívnejšej spolupráce. Počas pobytu sa zástupcovia univerzity stretli s koordinátormi programu ERASMUS z rôznych krajín, napr. Portugalska, Španielska, Talianska, Nemecka, Českej republiky, Litvy, Lotyšska, Turecka.

Výsledky stretnutí s predstaviteľmi univerzít mnohých európskych krajín sa využijú na nadviazanie spolupráce, na mobility študentov a učiteľov v spoločných oblastiach v rámci programu ERASMUS.

*Ing. Marián Lihan,
referent propagácie a vzťahov s verejnosťou R UMB*

Univerzita Mateja Bela má vypracovaný

Dlhodobý zámer rozvoja Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici na obdobie rokov 2008 –2013

Z dlhodobého zámeru vyberáme:

Všeobecnými východiskami Dlhodobého zámeru UMB na roky 2008 – 2013 (ďalej len dlhodobý zámer) sú medzinárodné trendy a celospoločenské zmeny, ovplyvňujúce vysokoškolské vzdelávanie:

- vstup SR do EÚ a prihlásenie sa Slovenska k ideám vedomostnej spoločnosti,
- Bolonský a Lisabonský proces a transformácia slovenského vysokého školstva,
- medzinárodná evalvácia vysokých škôl implikujúca zvyšovanie nárokov na ich kvalitu,
- intenzívne konkurenčné prostredie na trhu vysokoškolského vzdelávania,
- novelizácia zákona o vysokých školách a súvisiacej legislatívy a pod.

Významným východiskom pre zostavenie dlhodobého zámeru je:

- zhodnotenie plnenia Marketingovej stratégie z roku 2003,
- závery hodnotiacej správy EUA o UMB,
- Rámcový program stabilizácie UMB, schválený AS UMB dňa 14. 5. 2007,
- správy z úrovne fakúlt a univerzity o hodnotení plnenia hlavných úloh Marketingovej stratégie v rokoch 2003 až 2007,
- vymedzenie spoločenského poslania (misie) a vízie UMB.

Dlhodobý zámer sa skladá z častí:

- Stručný prehľad vývoja UMB v rokoch 2003 – 2007
- Analýza SWOT pôsobenia UMB
- Poslanie, vízia a princípy činnosti UMB
- Strategické priority a ciele.

STRUČNÝ PREHEAD VÝVOJA UMB V ROKOCH 2003 – 2007

Dokument Dlhodobý zámer rozvoja UMB na roky 2008 – 2013 nadväzuje na dokument Marketingová stratégia UMB (ďalej len MS), ktorú prerokovalo kolégium rektora UMB na svojom zasadnutí dňa 14. mája 2003. Cieľom tohto materiálu bolo na základe širokej analýzy okolia univerzity a samotnej UMB určiť ďalšie smery rozvoja UMB a jej fakúlt. V MS bolo pre koncový stav v roku 2007 vytýčených 10 hlavných strategických cieľov:

1. Získať status výskumnej univerzity.
2. Udržať si súčasný 10 %-ný podiel na trhu vzdelávania v SR najmä ponukou študijných programov druhého a tretieho stupňa.
3. Ponukou atraktívnych študijných programov v cudzích jazykoch získať pozíciu na európskom trhu vzdelávania tak, aby počet cudzojazyčných študentov tvoril 5-8 % z celkového počtu študentov.
4. Zvýšiť terajší 4 %-tný podiel doktorandského štúdia na trhu vzdelávania na 10 %.
5. Zabezpečiť kvalifikačný rast tak, aby vekové zloženie pedagogických zamestnancov bolo nasledovné:
Profesori15 %priemerný vek: 55 rokov (teraz 12,80 a 63 rokov)
Docenti40 %priemerný vek: 48 rokov (teraz 18,50 % a 56 rokov).
Ostatní45 %priemerný vek: 36 rokov
6. Zvýšiť počet zamestnancov výskumu a vývoja z 5,79 % na celoslovenský priemer, t.j. 14,08 %
7. Vybudovať na UMB Centrá excelencie a zapojiť sa do Sietí excelencie v rámci EÚ a sveta.
8. Rozširovaním ponuky produktov Centra pre celoživotné vzdelávanie dosiahnuť druhý najväčší podiel na trhu celoživotného vzdelávania v SR.
9. Získavať mimorozpočtové príjmy (najmä z grantov) vo výške porovnateľnej s výškou dotácií zo štátneho rozpočtu.
10. Študentom UMB umožniť absolvovať v rámci ETCS aspoň jeden semester štúdia v zahraničí.

Kľúčové úlohy MS boli zamerané do siedmych oblastí, medzi ktorými dominovali: oblasť vzdelávania, oblasť vedy a výskumu, oblasť financovania činnosti UMB a oblasť komunikácie UMB s okolím.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že strategické ciele, stanovené v MS na roky 2003 – 2007, neboli aj napriek niektorým pozitívnym vývojovým trendom vo väčšine ukazovateľov splnené. K hlavným dôvodom tejto skutočnosti patria:

- niektoré ciele boli nastavené nereálne vysoko,
- pre dosiahnutie cieľov neboli vytvorené dostatočné personálne a materiálne predpoklady,
- MS nebola verejne prístupná a aj preto si veľká časť zamestnancov neosvojila jej priority,
- v priebehu rokov sa zmenili podmienky pôsobenia vysokých škôl na Slovensku,
- ekonomické problémy UMB neumožnili adekvátnu hmotnú zainteresovanosť zamestnancov na plnení cieľov MS a pod.

Niektoré dosiahnuté hodnoty ukazovateľov sú uvedené aj v nasledujúcom prehľade.

Vývoj UMB v rokoch 2003 – 2007

Počtom študentov patrí Univerzita Mateja Bela k popredným vysokým školám na Slovensku. Napriek poklesu populačnej krivky v kategórii 18-ročných žiakov o 10%, počet študentov na UMB k 31. 10. 2007 oproti roku 2002/03 vzrástol o 14%, avšak v SR o 33%. Percentuálny podiel študentov v jednotlivých stupňoch štúdia nie je optimálny, k 31. 10. 2007 tvorili študenti v prvom stupni štúdia 64,5%, v druhom stupni 32,8% a v treťom stupni 2,7%

Tabuľka 1 Vývoj počtu študentov UMB

Akademický rok	1. a 2. stupeň		3. stupeň		Spolu na UMB	Počet študentov v SR	Podiel na počte študentov v SR
	DŠ	EŠ	DŠ	EŠ			
2002/2003	6 366	7 463	69	276	14 174	146 966	9,64
2003/2004	6 494	7 294	81	303	14 172	152 969	9,26
2004/2005	6 757	8 510	78	312	15 657	168 095	9,31
2005/2006	7 767	8 867	124	315	17 073	181 508	9,41
2006/2007	8 278	7 786	138	258	16 460	194 052	8,48
2007/2008	8 744	6 958	150	279	16 131	196 071	8,23

zo všetkých študentov UMB. V sledovanom období si UMB udržiavala postavenie lídra v externej forme štúdia. V roku 2002 tvorili externí študenti na prvom a druhom stupni štúdia 52,6% a tento podiel sa v súčasnosti optimalizoval na 43,1%.

Celkový počet absolventov UMB vzrástol v roku 2007 v porovnaní s rokom 2003 o 28%. Absolventi štúdia na UMB tvoria viac ako 10%-ný podiel na ukončených absolventoch vysokoškolského štúdia na Slovensku. Pozitívnym faktom je, že zamestnanosť absolventov UMB bola v sledovanom období na vysokej úrovni, napr. v máji 2007 bola 99%.

Tabuľka 2 Absolventi UMB v rokoch 2000 – 2007

Forma štúdia	2003	2004	2005	2006	2007
DŠ	1 147	1 311	1 465	1 251	1 389
EŠ	1 978	2 535	2 075	2 958	2 614
Spolu	3 125	3 846	3 540	4 209	4 003

Záujem o štúdium na UMB bol v ostatných rokoch stabilný, čo sa prejavovalo aj vysokým počtom zúčastnených uchádzačov na prijímacom konaní. Pomerne veľké rozdiely sú v percentuálnom podiele zapísaných študentov z počtu prijatých medzi študentmi v dennej a externej forme štúdia. V roku 2003 sa zapísalo na štúdium 95,4% z prijatých študentov v externej forme a 72,9% v dennej forme štúdia, v roku 2007 to bolo 79,7% v externej, resp. 62,9% v dennej forme.

Tabuľka 3 Počty uchádzačov a prijatých do prvého roku na študijné programy 1. a 2. stupňa

Rok	Prihlásení	Zúčastnení	Prijatí	Zapísaní	% zapísaných z prijatých
2003	9 370	6 630	4 365	3 709	84,97
2004	15 447	9 991	6 727	4 177	62,09
2005	15 282	12 822	8 707	5 839	67,06
2006	14 730	8 715	7 325	5 556	75,85
2007	14 713	10 315	7 933	5 563	70,12
					priemer 70,87

Vo vývoji počtu doktorandov možno pozorovať nárast doktorandov o 23,8 %, pritom najvyššie zvýšenie bolo v roku 2005. Percentuálny podiel študentov doktorandského štúdia zo všetkých študentov UMB dosahoval hodnoty od 2,39% do 2,66%. Podobným spôsobom ako počet študentov doktorandského štúdia sa vyvíjal aj počet absolventov. Výraznejší nárast zaznamenávame najmä v posledných dvoch rokoch, keď sa počet absolventov zvýšil takmer dvojnásobne. Podiel doktorandov UMB na celkovom počte doktorandov v SR sa udržiaval na úrovni cca 4%, čo je výrazne nižšia hodnota ako požadovala Marketingová stratégia.

Tabuľka 4 Vývoj počtu doktorandov

Rok	Počet doktorandov			Percentuálny podiel doktorandov	Počet absolventov doktorandského štúdia	Podiel absolventov k počtu doktorandov	Počet doktorandov v SR	Podiel doktorandov UMB k doktorandom v SR
	Denní	Externí	Spolu					
2002	69	276	345	2,45	15	4,35	8 530	4,04
2003	81	303	384	2,71	27	7,03	9 217	4,17
2004	78	312	390	2,39	23	5,90	9 971	3,91
2005	124	315	439	2,57	28	6,38	10 398	4,22
2006	138	258	396	2,41	52	13,13	10 541	3,76
2007	150	279	429	2,66	50	11,66	10 143	4,23

Rovnakým spôsobom je možné hodnotiť aj dosiahnutie počtu zahraničných študentov na UMB. Podiel zahraničných študentov k počtu študentov 1. a 2. stupňa k 31. 10. 2007 je na UMB 0,42%. Lepšia je situácia v 3. stupni štúdia, kde je 31 zahraničných študentov, čo tvorí podiel 7,96% z celkového počtu doktorandov.

Tabuľka 5 Vývoj počtu zahraničných študentov v 1. a 2. stupni štúdia

	Akademický rok				
	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Počet študentov	50	52	47	42	66

Kvalita štúdia je výrazne determinovaná počtom a kvalifikačnou štruktúrou učiteľov. Pozitívne sa vyvíja rast počtu učiteľov s vyššou kvalifikáciou (minimálne PhD.) V roku 2007 stúpol počet v tejto kategórii zamestnancov v porovnaní s rokom 2003 takmer o 100, v percentuálnom vyjadrení to tvorí nárast o 32%. V roku 2007 tvorili profesori 12,8% a docenti 18,5% z celkového prepočítaného počtu 610,68 učiteľov UMB, čo je hlavne v kategórii docentov hodnota výrazne nižšia ako predpokladala Marketingová stratégia. Doteraz sa nepodarilo optimalizovať podiel učiteľov bez vedeckej hodnoty. Ich podiel sa na celkovom počte učiteľov UMB od roku 2003 znižoval, ale v roku 2007 tvoril až jednu tretinu.

Tabuľka 6 Počty učiteľov UMB vo vybraných kategóriách

Prepočítaný evidenčný počet učiteľov UMB											
Rok	Profesori	%	Docenti	%	PhD	%	Spolu	%	Bez PhD	% bez PhD	Spolu
2003	51,63	9,1	109,27	19,2	145,25	25,5	306,15	53,7	264,12	46,3	570,27
2004	51,45	8,8	115,05	19,6	160,99	27,4	327,49	55,8	259,3	44,2	586,79
2005	63,31	10,6	116,57	19,6	161,95	27,2	341,83	57,4	253,8	42,6	595,63
2006	73,43	12,1	117,46	19,4	191,21	31,5	382,1	63,0	224,06	37,0	606,16
2007	78,33	12,8	112,69	18,5	214,41	35,1	405,43	66,4	205,25	33,6	610,68

Potenciál UMB na garantovanie študijných programov je možné interpretovať aj pomocou počtu akreditovaných študijných programov. Podľa evidencie k 31. 10. 2007 získali fakulty univerzity právo organizovať štátne skúšky a uskutočňovať prijímacie konanie v 1070 študijných programoch denného a externého štúdia (každé kombinačné učiteľské štúdium je počítané ako samostatný študijný program). Z týchto študijných programov je 52,6% bakalárskych, 43,1% magisterských a inžinierskych a 4,3% doktorandských študijných programov, čo je stav pomerne nepriaznivý. Reálne ponúkala UMB v roku 2007 uchádzačom o bakalárske štúdium 158 študijných programov v dennej forme a 34 v externej forme štúdia, uchádzačom o magisterské štúdium 12 v dennej a 19 v externej forme štúdia a uchádzačom o doktorandské štúdium 20 v dennej a 20 v externej forme štúdia.

Na UMB sa realizujú dva študijné programy v anglickom jazyku a dva programy ako čiastočne frankofónne štúdium v spolupráci s partnerskými univerzitami. V snahe získať reputáciu a uznanie v širšej medzinárodnej dimenzii jednotlivé fakulty Univerzity Mateja Bela ponúkajú spolu 233 kurzov v cudzích jazykoch pre študentov v rámci programu Sokrates/Erasmus.

V rámci tohto programu v posledných akademických rokoch mierne stúpa počet mobilít študentov i učiteľov. Prejavil sa zaujímavý trend, keď počet zo zahraničia na UMB prichádzajúcich študentov i učiteľov prevýšil počet odchádzajúcich z UMB do zahraničia, čo naznačuje zvyšovanie záujmu o pobyt na UMB aj zo zahraničia.

Tabuľka 7 Prehľad spolupráce v rámci programu Erasmus v rokoch 2004 – 2007

Rok	Študenti			Pedagógovia	
	Vysielaní z UMB	Podiel štud. na počte štud.UMB	Prichádzajúci na UMB	Vysielaní z UMB	Prichádzajúci na UMB
2004/2005	46	0,294	12	7	8
2005/2006	105	0,615	90	41	57
2006/2007	68	0,413	100	20	56
2007/2008	101	0,626	120	58	76

Spolu s ďalšími aktivitami v rámci medzinárodnej spolupráce pôsobí v posledných rokoch na UMB ročne vyše 60 zahraničných pedagógov a lektorov a navštívi ju okolo 250 ďalších zahraničných odborníkov. Učitelia a vedeckí pracovníci UMB sa zúčastnia ročne na približne 550 zahraničných podujatiach a študijných pobytoch.

Podiel UMB v ďalšom vzdelávaní verejnosti nie je možné pre nedostatok štatistických údajov jednoznačne vyhodnotiť. Preto uvádzame údaje, ktoré sa sledujú a vykazujú pre potreby UIPŠ. Sú v nich zahrnuté aktivity Univerzity tretieho veku, Metodického centra pre zahraničných Slovákov, dopĺňajúce pedagogické štúdium, rozširujúce štúdium, kurzy akreditované ministerstvom školstva a pod. Nepresnosť týchto údajov je spôsobená aj tým, že niektoré fakulty realizujú celoživotné vzdelávanie prostredníctvom cudzích subjektov, takže sa dá predpokladať, že počet vzdelávaných je omnoho vyšší.

Tabuľka 8 Ďalšie vzdelávanie na UMB – všetky vzdelávacie kurzy

Rok	Dĺžka vzdelávania v hod.	Počet vzdelávaných	Počet absolventov
2004	6 611	1 940	1 229
2005	8 834	1 133	858
2006	8 734	2 078	1 577
2007	13 641	2 771	1 454

V oblasti vedy a výskumu je evidentný kontinuálny rast počtu projektov a objemu finančných prostriedkov získavaných z projektov v rámci rôznych grantových schém. Nárast objemu finančných prostriedkov, získaných z domácich a zahraničných grantov (relevantných pre delenie dotácií štátneho rozpočtu) sa medzi rokmi 2003 až 2007 zvýšil 2,5-násobne. V roku 2007 bola výška objemu finančných prostriedkov, pripadajúca na jedného profesora, docenta a vedeckého pracovníka viac ako 80 000 SK.

Tabuľka 9 Finančné prostriedky (v tis. Sk) získané z projektov riešených na UMB

Rok	Domáce projekty	Zahraničné projekty		Celkom	
	Počet projektov	Počet výskumných projektov	Počet ostatných projektov	Počet projektov	Suma získaná zo ŠR
2003	127	40	57	224	7045,28
2004	162	32	42	236	8904,09
2005	190	33	30	253	13301,81
2006	202	34	26	262	14120,98
2007	108*	3	30	141	17568,00

*V roku 2007 sú v tomto počte uvedené iba projekty, vykazované pre delenie dotácií štátneho rozpočtu, kým v ostatných rokoch všetky. V tabuľke nie sú zahrnuté finančné prostriedky Fakulty financií UMB (2003 – 2004)

V roku 2003 pôsobili na jednotlivých pracoviskách UMB 45 vedeckovýskumných pracovníkov, v roku 2004 ich bolo 27. Pre plnenie úloh MS bol na UMB v roku 2005 zriadený Ústav vedy a výskumu, kde boli kumulovaní všetci vedeckovýskumní pracovníci UMB. V súčasnosti má ústav 34 vedeckovýskumných zamestnancov, z toho 25 na ustanovený týždenný pracovný čas. Počet vedeckovýskumných pracovníkov nedosiahol úroveň stanovenú v MS, ale Ústav svojou činnosťou prispieva významným podielom k plneniu výkonových ukazovateľov celej univerzity, ktoré sú kľúčové pri získavaní dotácií štátneho rozpočtu za vedu.

UMB ako verejná vysoká škola financuje svoju činnosť z dotačných, mimodotačných zdrojov a podnikateľskej činnosti (ďalej len POČ). Zdroje financovania sa od roku 2003 do roku 2007 postupne zvyšovali, v porovnaní s rokom 2003 vzrástli do roku 2007 o 40,3%. Ich vnútorná štruktúra nie je optimálna. Počas posledných troch rokov je celková výška príjmov z mimodotačných zdrojov a POČ približne na rovnakej úrovni, ale ich percentuálny podiel na celkových finančných príjmoch UMB klesá z úrovne 24,8% v roku 2005 na 20% v roku 2007, na čom má výrazný podiel nízka tvorba zdrojov z POČ.

Koncom roka 2006 sa výraznejšie prejavila nepriaznivá ekonomická situácia UMB. Bola uskutočnená rozsiahla analýza stavu univerzity v jednotlivých oblastiach jej činnosti, ktorá ukázala, že výkon univerzity, rozhodujúci pre komplexnú akreditáciu a tvorbu jej rozpočtu, nedosahuje požadovanú úroveň. Univerzita vykazovala ekonomické znaky inštitúcie, pre ktorú je typická extenzivita, prezamestnanosť a nižšia efektivita hospodárenia.

V máji 2007 schválil Akademický senát UMB dokument Rámcový program stabilizácie UMB s cieľom dosiahnuť v priebehu dvoch rokov zosúladienie výkonov a stavu zamestnancov a efektívnym hospodárením výrazné zníženie nákladov v bežných výdavkoch. Základným zámerom bolo zastavenie extenzívneho rozvoja UMB zameraného na kvantitu vo všetkých oblastiach a zmena orientácie na intenzívny rozvoj UMB zameraný na kvalitu, t. j. na vytváranie silnejších pracovísk s lepšou kvalifikačnou štruktúrou, na menej ale perspektívnych a vo vyhovujúcej štruktúre otváraných študijných programov, na granty väčších vedeckovýskumných tímov medzinárodného charakteru, na produkciu vyššie hodnotených publikačných výstupov a pod.

Okrem skupiny úsporných a ekonomických opatrení bol program stabilizácie UMB zameraný na reštrukturalizačné opatrenia, vedúce k vytvoreniu efektívnejšej štruktúry univerzity s čo najväčšou mierou kooperácie a s čo najmenšou mierou vnútornej neproduktívnej konkurencie a neefektívnych duplicít. Tieto opatrenia vyústili k zlúčeniu dvoch fakúlt UMB a niekoľkých katedier, ktoré realizovali rovnaké, resp. príbuzné študijné programy v tých istých alebo príbuzných skupinách študijných odborov a boli orientované do tých istých oblastí výskumu. Týmto boli vytvorené základné predpoklady pre zlepšenie statusu univerzity a pre perspektívnu dlhodobejšiu stabilizáciu pracovísk.

POSLANIE, VÍZIA A PRINCÍPY ČINNOSTI UMB V BANSKEJ BYSTRICI

POSLANIE UNIVERZITY

Univerzita Mateja Bela ako súčasť európskeho vzdelávacieho a výskumného priestoru prispieva poskytovaním kvalitného vysokoškolského vzdelávania, širokospektrálneho ďalšieho vzdelávania podľa potrieb praxe a rozvíjaním nového poznania tvorivým vedeckým a umeleckým bádáním k rozvoju múdrych, mravných, autentických a spoločensky zodpovedných osobností a tým k vybudovaniu učiacej sa spoločnosti.

VÍZIA

Univerzita Mateja Bela, ktorá už jednoznačne potvrdila svoje postavenie lídra vo vzdelávaní regiónu stredného Slovenska, **bude v roku 2013** vďaka preukázanej kvalite vzdelávania a úspešnosti uplatnenia absolventov na trhu práce, excelentnosti vybraných oblastí výskumu v aktívnej medzinárodnej spolupráci a v spolupráci s praxou, ako aj vďaka odbornej, športovej a umeleckej prezentácii na verejnosti vnímaná ako **silná národná univerzita medzinárodného významu**.

Na základe toho strategickými zámermi UMB sú:

- uznávaná vzdelávacia inštitúcia s jedinečnými študijnými programami, prítiažlivá a priateľská pre študentov zo Slovenska aj zo zahraničia,
- vyhľadávané centrum pre celoživotné vzdelávanie dospelých, vrátane zahraničných Slovákov,
- centrum vedy a výskumnej činnosti stredného Slovenska s medzinárodnou uznávanými výskumnými tímami a projektmi,
- šíriteľka národnej kultúry s rozvinutou umeleckou a športovou činnosťou doma i v zahraničí,
- dynamická a flexibilná inštitúcia, zodpovedná k potrebám spoločnosti a orientovaná na ich naplnenie, presvedčivá a dôveryhodná pre širokú sieť partnerov a prax,
- inštitúcia efektívne riadená a integrovaná, s pevnými vnútrouniverzitnými väzbami a ekonomicky stabilná,
- inštitúcia náročná, ale aj starostlivá k svojim zamestnancom a k ich profesionálnemu rozvoju.

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY ČINNOSTI A UZNÁVANÉ HODNOTY

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

- ochraňuje svoju autonómnosť, morálnu, vedeckú a svetonázorovú nezávislosť od politickej a hospodárskej moci a rešpektuje akademickú slobodu,
- rozvíja svoju akademickú excelentnosť, kvalitu a dobré meno vo všetkých oblastiach činnosti a zavádza k tomu mechanizmy spätnej väzby na všetkých úrovniach riadenia a činnosti,
- porovnáva úroveň a výsledky svojej činnosti s poprednými univerzitami, štandardami kvality uznávanými na európskej úrovni a s potrebami spoločnosti a podporuje medzinárodnú spoluprácu a spoluprácu s praxou ako zdroj zmien a rozvojových trendov,
- podporuje rast odbornosti, rozvoj tvorivosti a invencie, flexibilitu, kritický a konštruktívny dialóg a sústavnú evaluáciu ako základné zdroje a procesy inovácií,
- podporuje jedinečnosť a atraktivnosť študijných programov, kurzov a odborných aktivít a skvalitňuje ich obsah v tesnom spojení s výsledkami svetového a vlastného výskumu,
- skvalitňuje procesy vzdelávania v duchu princípov aktívneho učenia sa a technologického pokroku a požaduje didaktickú kompetentnosť vo výučbe,
- považuje vedecký výskum za východisko a sústavný sprievodný proces vzdelávania a jeho internacionalitu, tímovosť a transfer do praxe za predpoklady jeho kvality,
- považuje šírenie nových vedeckých poznatkov, národnej kultúry a tradícií, hodnôt európskeho humanizmu, etiky a demokracie za svoju povinnosť,
- buduje vnútornú integritu, založenú na kooperácii silnejších jedinečných pracovísk vnútri univerzity, ale aj na ich vzájomnej prepojenosti, vôle k dialógu, úcte, dôvere a spoločnej zodpovednosti za výsledky, ako predpoklad jej efektívneho fungovania, úspešnosti a univerzitnej spolupatričnosti,
- považuje sústavné sebazdokonaľovanie, profesijný a osobnostný rast, profesijnú etiku a morálnu integritu, primeranú náročnosť a medziľudskú empatiu, osobnú a spoločenskú zodpovednosť a inštitucionálnu lojalitu za charakteristické kvality zamestnanca univerzity.

STRATEGICKÉ ZÁMERY A CIELE V JEDNOTLIVÝCH OBLASTIACH ČINNOSTI UMB

Strategické zámery a ciele sú rozpracované do piatich oblastí činnosti UMB – výchova a vzdelávanie, veda a výskum, medzinárodné vzťahy a vzťahy s verejnosťou, rozvoj, informatizácia a hospodárenie, riadenie a vnútorný život univerzity.

A. Oblasť výchovy a vzdelávania

Priorita

Udržať pozíciu univerzity na trhu vysokoškolského vzdelávania, zlepšiť kvalitu vzdelávania a dosiahnuť jeho medzinárodnú dimenziu.

Zvýšiť aktivity univerzity v ďalšom vzdelávaní pre verejnosť, krajanov a zamestnancov UMB a dosiahnuť rastúcu mieru zisku z tejto činnosti.

Strategické ciele do roku 2013

1. Udržať si súčasný podiel na trhu vzdelávania na Slovensku podľa počtu študentov pri zmenenej štruktúre v prospech študentov denného štúdia.

2. Dosiahnuť 60%-ný podiel akreditovaných študijných programov druhého a tretieho stupňa na celkovom počte študijných programov.
3. Podporovať medzinárodné dimenzie vzdelávania rozvojom študijných programov a predmetov tak, aby každá z fakúlt aktívne ponúkala minimálne jeden program v cudzom jazyku alebo spoločný študijný program s partnermi zo zahraničia a dosiahnuť minimálne 5 %-ný podiel zahraničných študentov.
4. Zvýšiť kvalitu vyučovacieho procesu využívaním nových foriem a metód vzdelávania, zvyšovaním spôsobilosti učiteľov, rastúcou mobilitou študentov vnútri UMB, na Slovensku a v zahraničí v súlade s princípmi ECTS.
5. Zvýšiť podiel učiteľov s akademickým titulom profesor, docent a PhD. tak, aby dosiahol 75% z počtu všetkých učiteľov do roku 2010 a 85% do roku 2013, pričom v roku 2013 dosiahnuť podiel profesorov 15% a docentov 25% z počtu všetkých učiteľov.
6. Zaviesť komplexné hodnotenie kvality vzdelávacieho procesu v súlade so zásadami systému kvality.
7. Dosiahnuť, aby sa Centrum celoživotného vzdelávania UMB stalo kvalitnou a vyhľadávanou inštitúciou vzdelávania, poradenstva a projektovej činnosti, ktorá bude významným propagátorom univerzity a donorom jej rozpočtu.

B. Oblasť vedy a výskumu

Priorita

Dosiahnuť medzinárodnú dimenziu a medzinárodné uznávanie kvality vedeckovýskumných činností na UMB.

Dobudovať a zvýšiť výskumnú kapacitu UMB v oblasti ľudských zdrojov a materiálno-technickú základňu vedeckého výskumu.

Strategické ciele do roku 2013

1. Zvýšiť podiel UMB v rámci SR na celkovom objeme domácich vedeckovýskumných grantov z 1,3% na minimálne 3% v roku 2010 a 5% v roku 2013, na zahraničných výskumných grantoch z 0,85% na minimálne 1,5% v roku 2010 a 3% v roku 2013 a udržať 10%-ný podiel UMB pri ostatných zahraničných grantoch.
2. Zvýšiť počet a kvalitu výstupov vedy a výskumu. Každoročne zvyšovať podiel výstupov UMB v kategórii A1 – vedecké monografie, A2 – učebnice a B – výstupov evidovaných medzinárodnými databázami. Minimalizovať podiel neregistrovaných publikácií pracovníkov UMB pod hranicu 5%.
3. Využiť potenciál erudovaných vedecko-pedagogických zamestnancov UMB pre kreovanie minimálne troch centier excelentného výskumu na UMB.
4. Utvoriť ucelený univerzitný systém podpory získavania kvalitných špičkových domácich i zahraničných odborníkov a stabilizácie existujúcich a systém podpory vedeckého a odborného rastu mladých tvorivých zamestnancov a doktorandov.
5. Vytvoriť systém vnútrouniverzitnej evaluácie vedecko-výskumnej činnosti jednotlivých vedecko-pedagogických pracovníkov a pracovísk UMB v trojročných cykloch podľa kritérií a periodicity komplexnej akreditácie a prepojiť ho so systémom odmeňovania.
6. Zvýšiť podiel univerzity na projektoch aplikovaného výskumu pre potreby praxe v spolupráci s partnermi z regiónu a partnerskými univerzitami.
7. Podporovať zakladanie spoločných pracovísk na báze univerzitných a fakultných výskumných pracovísk, najmä so SAV, rezortnými výskumnými ústavmi, podnikmi a ďalšími inštitúciami, ktoré podporujú vlastný výskum a vývoj.

8. Štruktúrovanie a vývoj vedecko-technickej základne, vrátane pôsobenia ÚVV, ponímať ako otvorený a dynamický systém, štruktúru prispôbovať aktuálnym požiadavkám a potrebám tak, aby organizačné zmeny napomáhali zvyšovaniu výkonu vo vede a výskume.
9. Vytvoriť systém administratívnej a technickej podpory pre oblasť vedy a výskumu, osobitne pre riešenie projektov.

C. Medzinárodná spolupráca a vzťahy s verejnosťou

Priorita

Medzinárodnú spoluprácu zamerať na plnenie strategických cieľov UMB v oblasti vzdelávania a výskumu.

Vytvoriť atraktívny imidž univerzity doma a v zahraničí.

Strategické ciele do roku 2013

1. Zintenzívniť zmluvné i nezmluvné vzťahy s kvalitnými európskymi a mimoeurópskymi univerzitami, ktoré majú pre UMB strategický význam.
2. Zapojiť univerzitu do účelových sietí vysokoškolských inštitúcií doma a v zahraničí, medzinárodných organizácií a mobilných programov.
3. Dosiahnuť, aby každý vedecko-pedagogický pracovník vycestoval aspoň raz ročne do zahraničia (konferencia, spoločný výskumný projekt, prednáškový pobyt) a aspoň 50% pracovísk UMB zabezpečilo vlastnou aktivitou pozvanie významných odborníkov zo zahraničia na prednáškový alebo vedeckovýskumný pobyt na príslušnom pracovisku UMB.
4. Vytvoriť systém aktivít na marketing, propagáciu a na vytváranie atraktívneho imidžu univerzity doma a v zahraničí so zameraním na cieľové skupiny – záujemcov o štúdium, absolventov, ich potenciálnych zamestnávateľov, partnerov UMB, sponzorov a médií.

D. Rozvoj, informatizácia a hospodárenie univerzity

Priorita

Využiť možnosti operačných programov v rámci Národného strategického referenčného rámca na rozvoj univerzity vo všetkých oblastiach na úroveň európskeho štandardu.

Obnoviť a modernizovať materiálno-technickú základňu UMB a jej informačných systémov.

Zefektívniť tvorbu zdrojov a hospodárenie UMB.

Strategické ciele do roku 2013

1. Zapojiť sa v maximálne možnej miere do operačných programov Veda a výskum, Vzdelávanie a ako potenciálni partneri v ďalších operačných programoch vytvárať k tomu funkčné partnerstvá.
2. Cielene vytvoriť finančné zdroje na prípravu a spolufinancovanie projektov pre operačné programy z mimodotčných príjmov.
3. Rekonštruovať existujúce objekty univerzity, ktoré nezodpovedajú štandardom súčasnej doby, s prioritou zabezpečiť minimalizáciu nákladov na spotrebované energie, zaviesť internet v ubytovacích zariadeniach pre študentov a modernú didaktickú techniku do výučbových priestorov.
4. Vybudovať moderné univerzitné knižničné multifunkčné centrum v samostatnej účelovej budove, rozšíriť a skvalitniť jeho služby, zvýšiť rozsah a kvalitu ponuky informačných zdrojov vrátane digitálneho depozitára, predaja kníh, prezentácií a výstav, vzdelávacích aktivít a pod.
5. Optimalizovať využitie priestorov univerzity.
6. Dosiahnuť plné využívanie funkcionality informačných systémov na univerzite, predovšetkým v oblasti štúdia, vedy, ekonomickej a administratívnej agendy.

7. Integrovať existujúce informačné systémy na univerzite tak, aby ich spolupráca bola automatizovaná a aby vyžadovala minimum ľudských zásahov, zabezpečiť ich trvalý a riadený rozvoj.
8. Zaviesť systémové riešenie monitoringu a riadenia jednotlivých procesov energetického hospodárstva.
9. Zefektívniť využívanie nehnuteľného majetku univerzity s cieľom zníženia spotreby energie o 1 % ročne a lepšieho zhodnocovania majetku.
10. Rozvinúť model viaczdrojového financovania tak, aby príjmy z mimodotčných zdrojov a podnikateľskej činnosti tvorili v cieľovom roku minimálne 30% celkových príjmov univerzity a zaviesť transparentné pravidlá ich použitia.
11. Pri rozpise rozpočtu univerzity a jej organizačných súčastí uplatňovať výkonový model so zohľadnením špecifik podľa strategických cieľov univerzity.

E. Riadenie a vnútorný život univerzity

Priorita

Dosiahnuť efektívnu organizačnú štruktúru univerzity.

Vo všetkých procesoch vytvárať predpoklady pre zavedenie systému riadenia kvality a posilňovať kultúru kvality v postojoch a činoch zamestnancov.

Zlepšiť starostlivosť o zamestnancov a študentov.

Strategické ciele do roku 2013

1. Dosiahnuť do roku 2010 efektívnu organizačnú štruktúru univerzity s jedinečným vedeckým a pedagogickým zameraním pracovísk bez destabilizujúcej vnútrouniverzitnej konkurencie a s dosahovaním optimálnych výkonov.
2. Ukončiť do roku 2010 procesy integrácie pracovísk a pracovníkov s duplicitnou činnosťou, vyplývajúce z Rámcového programu stabilizácie UMB.
3. Nové alebo novo reorganizované pedagogické a vedecké pracoviská vytvárať na základe študijných programov/odborov alebo oblastí výskumu a tak, aby boli ekonomicky efektívne a efektívne využívali ľudský potenciál.
4. Formovať novú kultúru univerzity, založenú na náročnosti, otvorenosti a spolupráci, na vzájomnej úcte všetkých zamestnancov a študentov navzájom a na lojalite k univerzite.
5. Zvýšiť úroveň riadenia, kvalitu plánovania, vyhodnocovania a spätnej väzby výstupov práce pracovníkov a kolektívov na všetkých úrovniach.
6. Presadzovať na všetkých pracoviskách univerzity odmeňovanie zamestnancov podľa kvality a náročnosti vykonávanej práce, presadzovať hmotnú zainteresovanosť na dosahovaní cieľov univerzity a jej súčastí.
7. Rozšíriť systém výhod pre zamestnancov univerzity v oblasti ich vzdelávania a kvalifikačného rastu, sociálnych služieb, starostlivosti o zdravie, kultúrneho a športového vyžitia.
8. Podporovať vedecké, odborné, kultúrne a športové aktivity študentov a posilniť zodpovednosť študentských samosprávných orgánov vo všetkých oblastiach týkajúcich sa života študentov.
9. Zvýšiť kapacitu, zmodernizovať a kategorizovať ubytovacie služby s transparentným systémom ich využívania a financovania.
10. Zlepšovať kvalitu starostlivosti o študentov a zaviesť kariérne a psychologické poradenstvo pre študentov.

Prof. RNDr. Stanislav Holec, PhD.
prorektor pre rozvoj a informatizáciu UMB

Na Ústave vedy a výskumu UMB zasadala komisia pre obhajoby doktorských dizertačných prác

Pri Ústave vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici pôsobí spoločná komisia pre obhajoby doktorských dizertačných prác vo vedných odboroch 010701 ekológia a 010713 ostatné príbuzné odbory ekologických a environmentálnych vied, ktorej predsedom je prof. Ing. Rudolf Midriak, DrSc., vedúci Inštitútu výskumu krajiny a regiónov ÚVV UMB. Dňa 22. apríla 2008 zasadala komisia po prvýkrát na ÚVV UMB, pričom predmetom jej rokovania bola obhajoba doktorskej dizertačnej práce RNDr. Antona Krištína, CSc., vedúceho vedeckého pracovníka Ústavu

ekológie lesa SAV vo Zvolene, na tému Potrava a potravná ekológia hmyzožravých vtákov: metódy, teórie a prax. Zasadnutia sa zúčastnili okrem domácich a zahraničných členov komisie a oponentov aj 18 hostia z vedeckých pracovísk SR, ČR, Poľska, ako aj riaditeľka Ústavu vedy a výskumu UMB doc. PhDr. Jolana Darulová, PhD. a prorektor pre vedu a výskum UMB v Banskej Bystrici doc. RNDr. Roman Nedela, DrSc.

Foto: RNDr. Ján Kulfan, CSc.

Médiá o nás...

Datum	Periodikum	Prispevok	Obsah
3/31/2008	SME	Banská Bystrica a Univerzita Mateja Bela uzavreli dohodu o spolupráci.	Primátor mesta BB Ivan Saktor a rektorka UMB Beata Kosová slávnostne podpísali dohodu o spolupráci. Dohoda vytvára podmienky na spoločné aktivity a týka sa aj vzájomného propagovania sa. Druhým dokumentom bola zmluva o zámene pozemkov.
4/1/2008	Radničné noviny mesta BB	Ženy, ktoré rozhodujú	Reportáž z podujatia Okrúhly stôl o postavení žien v súčasnej spoločnosti „Ženy, ktoré rozhodujú“. Organizátori: Občianske združenie NAPS, UMB, Slovensko-český ženský fond. Stručné profily hlavných prednášajúcich.
4/1/2008	Radničné noviny mesta BB	Dohoda o spolupráci medzi mestom a UMB	Dňa 31. marca 2008 bola podpísaná dohoda o spolupráci medzi Mestom BB a UMB, za účasti primátora mesta Ivana Saktora, rektorky UMB Beaty Kosovej a zástupcov vedenia UMB a mesta.
4/1/2008	Dimenzie	Chcú byť silnou národnou a Európskou univerzitou	O Univerzite Mateja Bela slovami jej rektorky prof. Beaty Kosovej.
4/1/2008	Euro-kompas	Banská Bystrica - metropolitné centrum stredného Slovenska	Sumarizácia aktivít a čerpania zdrojov štrukturálnych fondov v BB a v jej okolí (2001-2006). Medzi projektmi je aj projekt Pedagogickej fakulty UMB: Zvýšenie kvalifikácie Rómov v regióne. (výzva IS EQUAL 2004/01 v celkovej výške 11 330 000,-)
4/8/2008	Hospodárske noviny-online	Internáty sú lacné, ale vzácne	O probléme ubytovania študentov na slovenských univerzitách. Neúspešným žiadateľom z radov študentov UMB poskytujú ŠD zoznamy ubytovní, ktoré každoročne ubytujú aj niekoľko desiatok vysokoškolákov. Informoval Jozef Mrena, riaditeľ SUZ UMB.
4/15/2008	Trend	Kvalita našich univerzít je v stave nula	Top 15 slovenských univerzít. Univerzita Mateja Bela na 4. mieste. Vo svetovom meradle na 1616 mieste. (podľa Cybermetrics Lab) www.webometrics.info
4/17/2008	Hospodárske noviny-online	Banky: Keď nižší vek nie je brzdou v kariére	Riaditeľ pobočky banky, generálny riaditeľ dcérskej spoločnosti, vedúci odboru či oddelenia... Mladí ľudia na týchto postoch tvrdia, že je to pre nich výzva. Musia dokázať, že „na to majú“. Sú medzi nimi aj absolventi UMB v BB.
4/17/2008	Hospodárske noviny-online	Kto je Juraj Kováč	Stručne o zakladateľovi neziskovej organizácie Uni2010 na rozvoj talentu, vízie a podnikavosti mladých ľudí. Je absolventom EF UMB, študijný odbor marketing a manažment (2006).

4/18/2008	SME	Ako chce univerzity omladiť profesorský stav	Univerzity pracujú na vytváraní podmienok pre získanie titulu profesor aj mladším uchádzačom. O zmenách podmienok na UMB informuje Roman Nedela, prorektor pre vedu a výskum UMB.
4/18/2008	SME	Školáci zo Srbska a Maďarska sa zdokonalili zo slovenčiny	V Detvianskej Hute sa 17. apríla 2008 skončil druhý z piatich tohtoročných kurzov pre žiakov ZŠ v zahraničí. Absolvovalo 47 žiakov zo Srbska a Maďarska. Kurzy pripravuje Metodické centrum UMB.
4/18/2008	SME	Chýba stredná generácia profesorov	Odborníci s titulom prof. chýbajú na každej verejnej, súkromnej či štátnej VŠ. Porovnanie počtu profesorov na jednotlivých VŠ v SR.
4/21/2008	Hospodárske noviny-online	Patrite k našim najrýchlejšie rastúcim trhom	Vahé Torossian hovorí o rozdieloch medzi EÚ a USA vo vzťahu medzi súkromnými firmami a univerzitami. O spoločnom projekte Microsoftu. Microsoft inovačné centrum bude vytvorené v septembri spolu s Univerzitou Mateja Bela v BB.
4/23/2008	Trend	Vysoké školy nerady ukazujú účty	Monitoring výročných správ o činnosti verejných VŠ za rok 2006 podľa mimovládnej organizácie Slovak Governance Institute (SGI). UMB podľa jej hodnotenia splnila kritériá hodnotenia výročných správ za rok 2006 na 44%.
4/24/2008	AZ TV	Festival V.F.Bystrého	Rozhovor s prof. Pazúrikom k festivalu speváckych zborov a vystúpeniam speváckeho súboru MLADOSŤ UMB.
4/24/2008	Hospodárske noviny-online	Získať titul MBA nie je lacná záležitosť	Ponuka MBA vzdelávania na Slovensku: City Univ.of Seattle, BA, UK BA, Open Management Int, KE, UMB BB, Centrum ďalšieho vzdelávania EU BA.
5/1/2008	Radničné noviny mesta BB	Univerzita tretieho veku UMB	Ponuka štúdia Univerzity tretieho veku UMB na akademický rok 2008-2009
5/13/2008	Korzár	Peter Solej chystá ekumenický koncert v Košiciach	Občianske združenie NAPS (Najmladší autor Peter Solej). O zakladateľovi združenia, jeho aktivitách a pripravovaných podujatiach.
5/13/2008	STV 2 - Regionálny denník	Regionálny denník	Rozhovor s rektorkou UMB prof. PhDr. Beatou Kosovou, CSc..

NAŠI JUBILANTI

Viacerí zamestnanci univerzity oslavia v období mesiacov **máj – august 2008** významné životné jubileum. V mene všetkých zamestnancov, študentov a priateľov univerzity im srdečne blahoželáme a do ďalších rokov prajeme všetko najlepšie, veľa pevného zdravia, šťastia a spokojnosti v osobnom i profesionálnom živote.

Redakčná rada

Doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD.
Prof. Ing. Jozef Benčo, PhD.
Doc. Ing. Danka Švihlová, PhD.
Doc. Ing. Zuzana Šuranová, PhD.
Ing. Ján Madáč, CSc.
Prof. PhDr. Pavel Fobel, PhD.
PaedDr. Mária Hardošová, PhD.
Prof. Rouet Gilles, DrSc.
Prof. PaedDr. Eudmila Jančoková, CSc.
Doc. PaedDr. Ivan Čillík, PhD.
PhDr. Zlata Vašašová, PhD.
Dana Chmelíková
PaedDr. Hedviga Kubišová, PhD.
Zuzana Birešová

Mgr. Oľga Bindasová
Doc. PhDr. Ivan Kusý, CSc.
PhDr. Oľga Wágnerová, CSc.
Prof. JUDr. Robert Schronk, CSc.
Doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
Prof. PhDr. Oskar Krejčí, CSc.
Prof. RNDr. Stanislav Ondrejka, DrSc.
Doc. RNDr. Ján Spišiak, CSc.
Doc. Ing. Ivan Herčko, CSc.
Prof. RNDr. Milan Melicherčík, PhD.
Doc. RNDr. Rastislav Baník, PhD.
Elena Kollárová
Danica Balážovičová

PRÍSPEVKY FAKÚLT

Deň Zeme na Katedre environmentálneho manažérstva

22. apríl, ktorý je Dňom Zeme, si v tomto roku pripomínáme o to výraznejšie, že celý sa nesie v znamení našej planéty. Na prahu 3. tisícročia sa v celosvetovom meradle stáva prioritnou otázkou stavu našej planéty, jej perspektív a života na nej.

Význam a silu Zeme pre svoj život si uvedomovali už naši predkovia pred stovkami rokov. V našej kultúre v predkresťanskom období napr. stotožňovali začiatok nového roka so začiatkom vegetatívnych prác, v čom sa prejavuje nevyhnutná spätosť človeka s prírodou a jej procesmi, na ktorých bol človek závislý. Dodnes v prejavoch duchovnej kultúry nachádzame analógiu niektorých prvkov novoročia (ako na Nový rok, tak po celý rok), rovnako v jarnom ako i vianočnom období. Najmä v oblasti magických úkonov a praktík, ktorými sa snažili zabezpečiť si úrodu, zdravie a prosperitu v nasledujúcom roku.

V koexistencii s prírodou využíva človek svoj obrovský duševný i fyzický potenciál na jej využívanie, pretváranie, či prispôbovanie, čoho dôsledkom je dnes, žiaľ, jej hrozivo „zúbožený“ stav.

Študenti Katedry environmentálneho manažérstva FPV UMB pri príležitosti *Dňa Zeme* v tomto roku zvolili cestu environmentálnej osvetu smerom k verejnosti s cieľom osloviť najperspektívnejšiu, najmladšiu generáciu. Vo svojom projekte stavali na priorite poznania, ktoré je základnou podmienkou vzťahu v pozitívnom, či negatívnom zmysle. Poslucháči druhého a tretieho ročníka pracovali v dvoch skupinách.

V súvislosti so zameraním študijného odboru na múzejné zariadenia jedna skupina študentov (3. ročníka) sústredila svoj projekt na aktivity v priestoroch Tihányiovského kaštieľa Stredoslovenského múzea v Ban-

skej Bystrici, kde predstavila návštevníkom štyri základné ekosystémy Zeme.

Prostredníctvom jednoduchých kulís, kresieb, či kostýmov sa malí návštevníci presúvali s drevom prevoňaného lesa na piesočné púšte s ťavami, do podmorského sveta, či do studenej arktickej oblasti plnej polystyrénových „ľadových“ kryh. Nenásilnou interaktívnou formou študenti podávali základné informácie o jednotlivých ekosystémoch, ich flóre a faune, i najvýraznejších rizikách v intenciách súčasného sveta. Jednoduchými úlohami (skladačky puzzle, predmety nepatriace do akvária, poznávanie rastlín, drevín a živočíchov) sa malí návštevníci dostali do sveta prírody formou adekvátnej ich veku a naturelu, čo patrične ocenili aj ich pedagógovia.

Súčasťou projektu bola aj autorská výstava fotografií troch študentov, inštalovaná v rovnakých priestoroch, ktorej trvanie múzeum predĺžilo pre svojich návštevníkov aj po ukončení jednodňového projektu *Dňa Zeme*.

Autorský kolektív druhej časti projektu (študenti 2. ročníka) sa sústredil na verejné priestranstvo parku J. G. Tajovského, v ktorého centre prostredníctvom viacerých samostatných stanovísk oslovovali verejnosť základnými informáciami v oblasti recyklácie odpadov, znečisťovania vôd a pôdy, sústredili sa na zostavovanie potravinového reťazca a prezentáciu biopotravín. Študenti pri každom stanovisku rovnako ako v prvom prípade využívali prevažne interaktívnu formu komunikácie, prostredníctvom nenáročných súťaží, ktorými cieľová skupina získavala nenásilnou formou základné informácie v oblasti ochrany prírody. Nechýbala výtvarná súťaž s tematikou Zeme a zostavovanie „draka“ z plastových

fľaš, na ktoré účastníci zaznamenávali svoje odkazy prírode.

Keďže ťažiskom bola interaktívna komunikácia s verejnosťou, študenti pripravili pre návštevníkov drobné vlastnoručne zhotovené upomienkové predmety s tematikou *Dňa Zeme* (drevéné privesky s obrázkami živočíchov, figúrky zvieratiek, kvetov, pečené z cesta...), ale aj drobné mušličky ako dary mora.

Manažérske zručnosti v praktickej polohe si študenti overili nielen v organizačnom zabezpečení samotného podujatia a riešením výtvarnej propagácie. O vydarenosti projektu svedčí aj ústretovosť a naklonenosť sponzorov poskytnutím materiálu na prípravu menších hračiek (tematické balóniky, pexesá, plyšové hračky...), alebo súčasti počítačového vybavenia pre materské školy, zúčastnené na projekte.

Podobné projekty sú pre študentov priestorom pre uplatnenie teoretických odborných vedomostí, manažérskych zručností, ale aj pre aplikáciu zásad muzeologickej a výchovnej práce v podmienkach praxe. Jednou z najhorúcejších skúšok je skúška tímovej práce, ktorá je základným predpokladom perspektívnej vedeckej budúcnosti našich absolventov. Táto skutočnosť sa jednoznačne potvrdila aj v tomto prípade.

Vyjadrujeme poďakovanie vedeniu Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici i pracovníkom Tihányiovského kaštieľa, mestu Banská Bystrica i všetkým sponzorom, ktorí umožnili študentom projekt realizovať, rovnako ako pedagógom Mgr. Jačud'ovej, Ing. Račáčkovej, ktorí ich viedli.

PhDr. Zdena Krišková,
účastník vedenia projektu
KEM FPV UMB

Deň učiteľov FHV UMB v Galaxy bowling

Dňa 14. apríla 2008 sa učitelia a zamestnanci FHV UMB stretli v športovom zariadení Galaxy bowling v Banskej Bystrici, aby Deň učiteľov prežili v príjemnom posedení s občerstvením a v zapojení sa do pripravených súťažných disciplín. Na začiatku stretnutia dekan fakulty prof. Vladimír Varinský privítal vyše 130 účastníkov a vyjadril presvedčenie, že členovia pracovných kolektívov majú

možnosť sa viac zoznámiť aj navzájom, veď je to len pár mesiacov, čo sa zlúčila Fakulta humanitných vied UMB a Filologická fakulta UMB. Pozvanie dostali aj zlučované katedry z PF UMB a poďakovanie dostali katedry, ktoré sa lúčia s pôsobiskom na FHV a to katedry hudby, výtvarnej tvorby a andragogiky a psychológie.

Organizátori akcie pripravili športové poháre a vecný dar pre medailistov kategórii súťaží v bowlingu, billiarde a streľbe. Záujem súťažiť zo strany pedagógov bol veľký, a tak päťhodinový čas vyhradený v Galaxy bowling bol plne využitý. V závere akcie dekan dekoroval medailistov.

VÝSLEDKY

KATEGÓRIA BOWLING CUP DRUŽSTIEV

1.miesto	KTVŠ FHV	242 b. (priemer)
2.miesto	KTVŠ PF	234 b.
3.miesto	KETA	203 b.

Počet súťažných družstiev: 15

KATEGÓRIA BOWLING CUP MUŽOV

1.miesto	Juraj KREMnický	KTVŠ	373 b.
2.miesto	Jiří MICHAL	KTVŠ	275 b.
3.miesto	Pavel FOBEL	KETA	238 b.

Počet súťažiacich: 23

KATEGÓRIA BOWLING CUP ŽIEN

1.miesto	Mária DAŇOVÁ	KEGA	225 b.
2.miesto	Anna PASIAROVÁ	Gul'ky	200 b.
3.miesto	Zuzana ŠIMONIOVÁ	KETA	198 b.

Počet súťažiacich: 40

KATEGÓRIA BILLIARD CUP

1.miesto	Pavel FOBEL	KETA
2.miesto	Martina KUBEALÁKOVÁ	KSJL
3.miesto	Martin KUBUŠ	KEKŠaSJ

Počet súťažiacich: 48

KATEGÓRIA STREĽBA Z LASEROVEJ PUŠKY

1.miesto	Miroslava ROŠKOVÁ	KTVŠ	8700 b.
2.miesto	Štefan ADAMČÁK	KTVŠ	5400 b.
3.miesto	Nikša MAKSIMOVIČ	KEKŠaSJ	5100 b.

Z noviniek v Euroatlantickom centre

Euroatlantické centrum aj ku koncu akademického roka pokračovalo vo svojich pravidelných programoch. Táto kvalitná etablovaná mimovládna organizácia v oblasti medzinárodných vzťahov, bezpečnosti sa aj naďalej podieľala na zvyšovaní informovanosti, podporovaní kvalifikovanej diskusie a výskumu.

Dňa 1. apríla 2007 Euroatlantické centrum v rámci *Tureckého dňa* pripravilo ďalšiu prednášku zo série Jour Fixe, alebo Aktuálne otázky teórie a praxe politiky a medzinárodných vzťahov ako predmetu Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov, po názvom „Turecko ako regionálny aktér“. Pozvanie prijal veľvyslanec Tureckej republiky na Slovensku J. E. Tunc Ugduľ. Vo svojej prednáške sa zamerail na historické, geografické a hospodárske aspekty Turecka. Jadrom prednášky bolo postavenie Turecka ako regionálneho aktéra s dôrazom na jeho multidimenzionálnu zahraničnú politiku smerom ku krajinám Balkánu, Strednej Ázie a Blízkeho Východu, členstvo Turecka v medzinárodných organizáciách a jeho integračné ambície smerom k Európskej únii.

V rámci Tureckého dňa sa na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov uskutočnila výstava tureckej fotografie, ochutnávka tradičných tureckých jedál a nápojov. Študentom fakulty boli odpremiatané dva filmy tureckej tvorby.

Podujatie *Turecký deň* Euroatlantické centrum pripravilo v spolupráci s veľvyslanectvom Tureckej republiky na Slo-

vensku, Fakultou politických vied a medzinárodných vzťahov, Spoločnosťou pre zahraničnú politiku, Konrad Adenauer Stiftung a tureckou reštauráciou AliBaba.

Posledná tohtoročná prednáška predmetu Aktuálne otázky teórie a praxe politiky a medzinárodných vzťahov sa konala v slávnostnej aule Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB dňa 14. apríla 2008. Témou prednášky bol „Sudán“ a naše pozvanie prijali pán Ján Záhořík z Filozofickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe a Filozofickej fakulty Západočeskej univerzity v Plzni, Ing. kpt. Pavol Cisárik, vedúci starší dôstojník odboru integrácie a medzinárodnej vojenskej spolupráce štábu požiadaviek a dlhodobého plánovania Generálneho štábu Ozbrojených síl Slovenskej republiky, a MUDr. Silvia Šecková, ktorá pôsobí na klinikách v Mapuordit, Nyamlell a Gordhim v Južnom Sudáne. Prednášajúci nám priblížili nielen historický a súčasný vývoj Sudánskej republiky, ale aj zvyky a povahu tamjších obyvateľov, čo bolo aj cieľom podujatia. Jednotlivé prednášky boli doplnené fotografiami a na začiatku samotnej udalosti bol premietaný film „Zabudnutá Núbia“ cestovateľov Ivana Bulíka a Ľuba Sviteka, ktorí sa prednášky bohužiaľ nemohli zúčastniť.

Barbora Gáborová
Lucia Marcišáková
EAC

INFORUM 2008 - medzinárodná konferencia o elektronických informačných zdrojoch

V dňoch 27. 5. – 30. 5. 2008 sa v Prahe konal 14. ročník medzinárodnej konferencie INFORUM 2008. Konferencia sa zaoberala elektronickými informačnými zdrojmi a ich profesionálnemu využívaniu vo vede, výskume, vzdelávaní a podnikaní. Zúčastnili sa jej pracovníci vedeckých, akademických a verejných knižníc, manažéri, vedecí a výskumní pracovníci, odborníci v oblasti IKT, vysokoškolskí učitelia a študenti. Konferencia sa konala v areáli Vysokej školy ekonomickej a jej hlavným usporiadateľom bola *Albertina icome Praha*, ktorá patrí k najvýznamnejším distribútorom elektronických informačných zdrojov v Českej republike a na Slovensku.

Hlavná pozornosť v tohtoročnom programe konferencie, okrem trendov a noviniek v oblasti elektronických informačných zdrojov, bola venovaná e-learningu, vyhľadávaniu na webe, digitálnym knižniciam a prevádzkovým aspektom využívania elektronických informačných zdrojov. V rámci konferencie sa konali workshopy zamerané na informačnú výchovu na vysokých školách, zdieľanie bibliografických údajov v ére Web 2.0

a marketing elektronických informačných zdrojov. Už tradične ich viedli zahraniční odborníci. Svoje poznatky a prebiehajúce projekty na konferencii prezentovali nielen prednášatelia z Českej a Slovenskej republiky, ale aj zahraniční hostia z USA, Veľkej Británie, Švédska a Nemecka.

Počas celej doby konferencie sa na výstave vo foyeri Novej auly predstavilo 32 domácich a zahraničných firiem – vydavateľia profesionálnych elektronických informačných zdrojov, agregátori informácií a poskytovatelia on-line služieb, výrobcovia a dodávatelia knižničných softvérov a ďalších súvisiacich produktov.

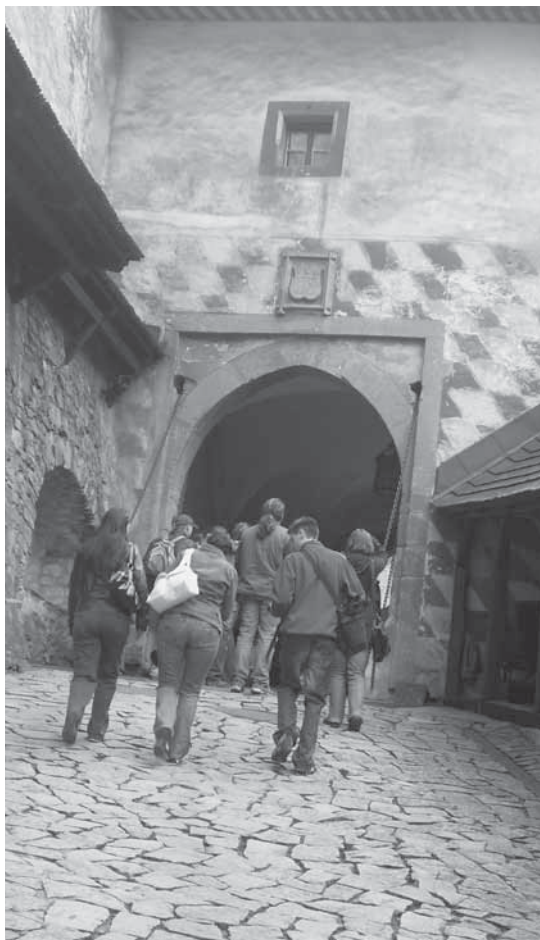
Súčasťou konferencie bol už tradične Infomejdan. V krásnom prostredí na Révovom nádvorí Národnej knižnice ČR v Klementíne boli vyhlásené výsledky ankety o Cenu INFORUM 2008. Ocenené boli najvýznamnejšie české a slovenské produkty, služby a činy, súvisiace s elektronickými informačnými zdrojmi. Už po druhýkrát bola medzi ocenenými Slovenská knižnica pre nevidiacich v Levoči, ktorá si odniesla cenu za manažérsky informačný systém pre knižnice – MIS

LIB. Ide o špecializovaný program, ktorý pracuje ako manažérska nadstavba Pubovoľného knižnično-informačného systému. Spája v sebe technológie GIS (Geografický informačný systém) a OLAP (On Line Analytical Processing), vďaka ktorým dokáže vizualizovať a modelovať knižnično-informačné procesy nielen na mapách podľa okresov a krajov, ale aj v grafoch a prehľadných tabuľkách.

INFORUM 2009 sa bude konať v čase predsedníctva Českej republiky Európskej únii a jeho program bude rozšírený o akciu DigINFORUM, zameranú na digitalizáciu kultúrneho dedičstva a európske digitálne knižnice a o sekciu Fórum pre kreatívnu Európu. Už teraz sa tešíme na bohatý program konferencie, ktorá sa právom zaraďuje k uznávaným a vysoko navštevovaným odborným podujatiam a svojím zameraním je ojedinelou v celej strednej a východnej Európe.

PhDr. Ludmila Homolová
Univerzitná knižnica UMB

Teória a prax vo vysokoškolskom štúdiu (v študijnom odbore environmentálne manažérstvo múzejných zariadení)

Prvý deň sme venovali prehliadke národného múzea, konkrétne Múzea A. Kmeťa v Martine. Výber sme orientovali v kontexte vývoja na múzeum reprezentujúce začiatky nášho organizovaného múzejníctva, spojené s menom jednej z najvýraznejších osobností v tejto oblasti. Okrem obsahovej náplne poslucháči porovnávali jednotlivé časti prírodovedeckej expozície, inštalovanej vo viacerých časových úsekoch, čím bolo možné sledovať aj technickú stránku múzejného výstavníctva v jej vývojovom priereze.

Najprínosnejším prvkom návštevy bola komunikácia s vedením prírodovedného oddelenia tohto múzea, orientovaná „do kuchyne“ múzea. Pracovníci hovorili so študentmi o výskumnej práci oddelenia, ošetrovaní a uchovávaní zbierkových predmetov, o práci s verejnosťou a jej novátorských formách, rovnako aj o problémoch finančného zabezpečenia, ktoré sú obrovskou bolesťou nášho múzejníctva.

Špecifickou časťou nášho kultúrneho dedičstva sú zväčša historicko-umelecké múzeá, situované v pamiatkových objektoch zámkov a hradov. Z tejto kategórie sme zvolili prehliadku Oravského hradu v prvý deň exkurzie a na druhej strane Múzeum Betliar a Krásnu hôrku v tretí deň. Originálnym v tomto smere je historický objekt Spišského hradu, zapísaný na zoznam svetového dedičstva UNESCO, ktorý je zároveň druhým najväčším hradom v Európe. Spišský hrad presvedčil, že skutočne na zoznam právom patrí. Starostlivosť o túto vzácnu pamiatku dýcha nielen z expozíčných celkov, z hľadiska múzejného výstavníctva riešených v absolútnej harmónii s historicko-architektonickou stránkou, ale aj vysoko profesionálneho prístupu lektora, ktorý je v každom múzeu jediným jeho „živým reprezentantom“. Dôstojnosť tohto hradu v čase našej návštevy paradoxne znásoboval aj nepriaznivý silný vietor, ktorého zvuk sa desivo odrážal od jeho majestátnych múrov a znásoboval tak rešpekt a úctu k nemu.

Odlíšny typ múzea predstavuje Múzeum liptovskej dediny v Pribyline, reprezentujúce najmä ľudovú architektúru a bývanie vo vzájomnej väzbe s autentickým prostredím. Na návštevu sme sa dostali pomerne neskoro popoludní, preto bolo možné vychutnať

Jednou z výrazných disproporcií vysokoškolského štúdia, na ktorej sa vzácné zhoduje väčšina študentov i vyučujúcich, je pokrývkávanie praktickej možnosti aplikácie teoretických poznatkov získaných štúdiom. Čiastočne túto otázku riešia študijné plány, ktoré v rámci výučby zahŕňajú praktiku, terénne cvičenia, odborné praxe a exkurzie.

Zvlášť v oblasti štúdia manažérstva v rôznych oblastiach pôsobenia je nevyhnutný prehľad reálneho stavu v podnikoch a zariadeniach, v závislosti od determinantov regionálnych, alebo vyplývajúcich zo špecializácie ich zamerania. K prehľadu základných poznatkov prispieva aj možnosť komparácie viacerých zariadení rôznych oblastí.

Katedra environmentálneho manažérstva FPV UMB v odbore environmentálne manažérstvo múzejných zariadení zorganizovala začiatkom mája trojdňovú pracovnú exkurziu študentov. Jej hlavný zmysel spočíval práve v možnosti účastníkov porovnať špecifiká jednotlivých zariadení, zameraných na získavanie, uchovávanie, vedecké zhodnocovanie, ochranu a sprostredkovanie kultúrneho a prírodného dedičstva verejnosti. S týmto cieľom sme začlenili do programu exkurzie múzeí rôzneho typu.

práve emocionálne zameranie múzea tohto typu – atmosféru pokojného vidieckeho života na prelome 19. a 20. storočia, umocnenú prítomnosťou živých hospodárskych zvierat s neodmysliteľnou vôňou vidieckej krajiny, ktorú nenahradí najdokonalejšie technicky zvládnutá expozícia v uzavretom priestore múzejnej budovy. Múzeá tohto typu reprezentujú základné kritériá originality a autenticity v kontexte múzejných zbierok.

Verejné múzeum regionálne (v našom prípade miestne) sme v programe zastúpili Múzeom v Liptovskom hrádku, ktoré okrem expozície miestnej histórie inštalovalo vo svojich priestoroch novú expozíciu, zaujímavú najmä z pohľadu múzejného výstavníctva. Expozícia ovčiarstva je inštalovaná v pôvodne nevyužitých podkrovných priestoroch budovy múzea s minimálnym využitím výstavného mobiliáru a uplatnením scénických štylizovaných celkov. Vizualna stránka tak posiluje expozíciu k autenticite a sčasti rieši toľko diskutovanú problematiku vitríny v múzeu. Adekvátnou a originálnou formou rieši aj relaxačný priestor pre návštevníka. Je to jedna z mála nových expozícií v slovenských múzeách, ktorá posunula technickú rovinu riešenia bez narušenia muzeologických princípov.

Z múzeí s celoslovenskou pôsobnosťou sme si vybrali špecializované Technické múzeum v Košiciach. Rýchly prechod expozíciami sa síce na prvý pohľad mohol zdať povrchný, jeho zámerom však bolo zachytiť vývoj expozičného riešenia sprostredkovania informácií v jednotlivých časových obdobiach počas budovania múzea, čo dokumentuje spôsob riešenia priestorov, inštalovania a popisu zbierok a ich celkov. Ťažisko prehliadky tvorila návšteva ešte len pripravovanej expozície interaktívneho charakteru, ktorej riešenie je náročné jednak z hľadiska umožnenia aktivity návštevníkovi pri dodržaní všetkých zásad bezpečnosti a zároveň neporušenia múzejných princípov.

Pracovníci technického múzea umožnili študentom vojsť ešte hlbšie „do svojej kuchyne“ pri ukážke riešenia depozitára, ktorý je pre muzeológa jednou z najdôležitejších častí múzea. S uchovaním zbierok a ich preventívnou ochranou je spojených množstvo skutočností, ktoré nemožno postihnúť len teoretickou výučbou a kontakt s praktickou rovinou problematiky je pre študentov veľmi cenným príkladom reálnej skutočnosti.

Letecká expozícia Technického múzea bola zavážením prehliadky, pri ktorej sa aj z budúcich muzeológov razom stali malí chlapci

a dievčatá, očarení zbierkami, ktorí na chvíľu zabudli na svoju profesionálnu úlohu. A to je hádam to najvyššie hodnotenie múzejnej expozície, plniace svoje poslanie.

Byť na východe a nevidieť Chrám sv. Jakuba v Levoči s originálnymi Majstra Pavla – bola by muzeologická exkurzia, zameraná na kultúrne dedičstvo, jeho uchovávanie a sprostredkovanie neúplná.

Okrem rozdielnych typov múzeí bola exkurzia zameraná aj na rôzne geografické a lokálne podmienky múzeí. Študenti tak mali možnosť komparácie múzejných zariadení centrálnych územných celkov s vysokou sústredenosťou populácie, s oblasťami so sporadicky frekventovaným cestovným ruchom, napr. v kontexte rozvoja vidieckeho turizmu a v neposlednom rade s územnými celkami so vzácnym prírodným dedičstvom.

Pracovná exkurzia splnila svoj základný cieľ, ktorým bolo v podmienkach praxe postihnúť vnútornú štruktúru zariadení, manažérske prístupy v komunikácii s verejnosťou, environmentálne aktivity v kontexte TUR, ochranu a uchovávanie prírodného a kultúrneho dedičstva v múzeách.

Za jej úspešný priebeh patrí poďakovanie vedeniu a pracovníkom všetkých navštívených múzeí za ich ústretový a srdečný prístup voči študentom. Veď práve oni by mali byť perspektívnymi riešiteľmi súčasných problémov, prípadne tými, ktorí v budúcnosti adekvátne zúročia výsledky doterajšej práce v oblasti ochrany nášho kultúrneho a prírodného dedičstva.

PhDr. Zdena Krišková
KEM FPV UMB

Konferencia PREKLAD A TLMOČENIE 8

Na pôde bývalej Filologickej fakulty UMB, od 1. 9. 2007 začlenenej do Fakulty humanitných vied, sa 15. mája 2008 už po ôsmy raz konala medzinárodná vedecká konferencia *Preklad a tlmočenie*. Počas predchádzajúcich siedmich ročníkov bola hlavným organizátorom konferencie Katedra slovakistiky, v tomto roku prevzali organizačnú štafetu oddelenia prekladateľstva a tlmočníctva Katedry anglických a amerických štúdií a Katedry germanistických štúdií. Konferencia *Preklad a tlmočenie 8* niesla podtitul *Preklad a tlmočenie v interdisciplinárnej reflexii*. Prednášajúci sa vo svojich prácach zameriavali na prezentáciu vedeckých výsledkov výskumov v oblasti prekladu a tlmočenia, najmä na užšie vymedzenú oblasť problematiky interdisciplinárnych reflexií v preklade a tlmočení. Podujatie otvoril Mgr. Vladimír Biloveský, PhD., prodekan pre medzinárodné vzťahy FHV

UMB. V plenárnej časti odzneli dve zaujímavé a podnetné prednášky od popredných odborníkov v oblasti prekladu. Prof. PhDr. Juraj Dolník, DrSc. vystúpil s prednáškou *Teoretickoporovnávací reflexia prekladania*. Doc. PhDr. Ján Vilikovský, CSc., ďalší významný predstaviteľ slovenskej translatológie, ktorého meno je taktiež späté s bývalou Filologickou fakultou, sa vo svojom príspevku zamerail na *Preklad literárnej klasiky*. Popoludní si účastníci konferencie z Čiech a zo Slovenska vymieňali najnovšie poznatky zo svojho bádania v dvoch sekciách: umelecký preklad,

odborný preklad a tlmočenie. Organizátori ukončili konferenciu konštatovaním, že išlo o mimoriadne podnetné a úspešné stretnutie a vyjadrili nádej, že v tejto tradícii budú pokračovať aj v budúcnosti.

PhDr. Miroslava Melicherčíková
OPT KAAŠ FHV UMB

Záver jazykovej a počítačovej prípravy študentov v rámci projektu v ESF na PF UMB

PF UMB rieši od augusta 2006 projekt pod názvom *Cielená jazyková a počítačová príprava budúcich učiteľov* pod č. SOP LZ-2005/NP1-040, kód ITMS: 11230100436, ktorý je financovaný z Európskeho sociálneho fondu. Ide o projekt riešený v rámci sektorového operačného programu Ľudské zdroje, snažiaci sa o zvyšovanie kvalifikačného potenciálu a adaptability zamestnancov a osôb vstupujúcich na trh práce (Priorita č. 3), na základe opatrenia 3.1, t.j. o prispôbenie odbornej prípravy a vzdelávania požiadavkám spoločnosti založenej na vedomostiach. Cieľovou skupinou boli študenti učiteľstva PF UMB (spolu 60) a piati vysokoškolskí učelia PF UMB. Kompletne ukončenie projektu sa plánuje v auguste 2008.

Doteraz boli splnené nasledovné ciele:

- poskytnutie podpory pri rozširovaní a zdokonaľovaní základnej počítačovej gramotnosti a jazykovej vybavenosti frekventantov predmetov;
- úspešné ukončenie štyroch semestrov ECDL (European Computer Driving Licence) v IKT a rovnako aj Eurolingua English pre úroveň B1 (podľa stupnice európskeho dokumentu Common European Framework for Languages) v anglickom jazyku (v systéme UNICert® – univerzitného jazykového vzdelávacieho a certifikačného systému, Level I)

- kvalifikovanie frekventantov pre úroveň ECDL v rámci certifikačných skúšok ECDL.

V rámci projektu boli realizované nasledujúce aktivity:

- personálna špecifikácia cieľovej skupiny;
- monitoring IT vedomostí;
- úprava osnov a tvorba študijných manuálov;
- realizácia jednotlivých IT a jazykových školení;
- zostavenie hodnotiacich kritérií a príprava na certifikačný proces;
- absolvovanie certifikačných skúšok ECDL.

V súčasnosti vyučujúci pripravujú certifikačné skúšky z anglického jazyka, ktoré budú realizované v júni 2008, čím bude naplnený cieľ kvalifikácie frekventantov pre štandardizovanú medzinárodnú úroveň B1 v anglickom jazyku. Priama projektová činnosť bude ukončená záverečnou konferenciou v júni 2008.

Doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD.
koordinátor projektu PF UMB

AGROFILM PRE PRAX na Katedre environmentálneho manažérstva FPV UMB

Premietanie filmov počas vyučovania i mimo neho je v rámci vyučovacieho procesu oživujúce a obohacujúce. Študenti absorbujú informácie vizuálne aj akusticky, a tým sa zvyšuje pravdepodobnosť zapamätania si podaných informácií.

V zmysle známeho „je lepšie raz vidieť ako 100-krát počuť“ sa aj Katedra environmentálneho manažérstva Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici rozhodla zapojiť sa do pofestivalového premietania filmov „Agrofilm pre prax“, ktoré sa realizovalo 31. marca 2008 na katedre.

Slovenská poľnohospodárska vedeckotechnická spoločnosť usporiadala v Nitre v dňoch 1. – 5. 10. 2007 už 24. medzinárodný filmový festival (www.agrofilm.sk). Po vyhodnotení filmových snímok na festivale sa prezentované filmy dostávajú do viacerých miest po celom Slovensku.

Z množstva súťažných filmových snímok v rôznych jazykoch a z rôznych krajín sa vybralo niekoľko. Volila sa forma mimovyučovacieho premietania, čo sa odrazilo aj na nie príliš

vysokiej účasti (prišlo len okolo 20 ľudí). Najviac zaujal filmový dokument známeho Pavla Barabáša – *Tepuy* (61 min.), ktorým sme sa preniesli do tajov najväčšej kremencovej jaskyne sveta uprostred Orinockého pralesa vo Venezuele. Krásu prírody vo všetkých ročných obdobiach sme mohli obdivovať v *Pralesoch Karpát* (55 min., 2007). Nemenej zaujímavý bol film *Fajčenie – vraždiaci návyk*, ktorý ukázal aj druhú stranu silnej prírody a znova potvrdil, že je len na nás, akým smerom sa v jej využívaní vyberieme. Jeho zmyslom bolo podať všetky informácie o negatívnych dôsledkoch závislosti na tabaku.

Našou snahou bude aj v ďalších ročníkoch realizácia takéhoto pofestivalového premietania. Pevne verím, že po skúšobnom prvom pofestivalovom premietaní filmov pominula možno istá nedôvera a v nasledujúcich rokoch si mnohé zaujímavé filmy nájdu cestu k viacerým našim študentom.

Mgr. Lýdia Kasanická
interná doktorandka KEM FPV

Oslavy 10. výročia vzniku polonistiky na UMB v Banskej Bystrici

V tomto roku si oddelenie polonistiky Katedry európskych kultúrnych štúdií a slovanských jazykov FHV UMB pripomína 10. výročie otvorenia štúdia poľského jazyka a kultúry na UMB. Pri tejto významnej príležitosti pripravilo v spolupráci s veľvyslanectvom Poľskej republiky v SR, Poľským inštitútom v Bratislave a Štátnou vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici celý rad kultúrno-spoločenských a vedeckých akcií, ktorých cieľom nebolo iba prezentovať výsledky 10-ročnej snahy pracovníkov bansko-bystrickej polonistiky o vybudovanie kvalitného, moderného vysokoškolského pracoviska vzdelávajúceho budúcich špičkových, erudovaných prekladateľov a tlmočníkov z poľského jazyka, ale obnoviť aj stagnujúcu medzinárodnú spoluprácu so Sliezkou univerzitou v Katoviciach a nadviazať nové kontakty, ktoré by viedli k zmluvnému ukotveniu spolupráce s ďalšími poľskými univerzitnými centrami a najmä s najstaršou poľskou vysokou školou – Jagelovskou univerzitou v Krakove.

Oslavy odštartoval 15. 4. 2008 4-dňový študijný pobyt študentov 1. a 3. ročníka slovakistiky z Inštitútu slovanských filológií Filologickej fakulty Sliezskej univerzity v Sosnowci pod vedením dr. Marty Buczek. Program pre hostí pripravila lektorka poľského jazyka z KEKŠaSJ FHV UMB – dr. Sylwia Sojda a jeho súčasťou bola spoločná účasť našich polonistov a katovických slovakistov na

prekladateľských seminároch vedených Mgr. Gabrielou Gombalovou a Mgr. Martinom Kubašom, exkurzia do Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici, účasť na prednáškach prof. PaedDr. Vladimíra Patráša, CSc. z FHV UMB a Mgr. Anity Murgašovej z Metodického centra UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí a návšteva Múzea SNP v Banskej Bystrici.

Študenti zároveň prejavili záujem o periodické vydávanie spoločného časopisu slovakistov z Katovic a našich polonistov, v ktorom sa budú v slovenčine a poľštine deliť o skúsenosti so štúdiom týchto jazykov a zážitky zo študentského života. Patronát nad projektom prevzala dr. Sylwia Sojda. Tlačnú verziu prisľúbilo finančne podporiť konzulárne oddelenie veľvyslanectva Poľskej republiky v SR. V prípade, že to nebude možné, bude časopis vychádzať iba v elektronickej podobe.

Ďalším významným počínom, ktorý sa v tomto čase podarilo zrealizovať bola pracovná návšteva prodekana pre medzinárodné vzťahy FHV UMB Mgr. Vladimíra Biloveského, PhD., dr. Sylwie Sojdy a dr. Gabriely Olchowej na Filologickej fakulte Sliezskej univerzity, kde sa stretli s jej dekanom prof. dr. hab. Piotrom Wilczekom. Predstavitelia oboch fakúlt sa dohodli na príprave novej zmluvy o spolupráci, ktorá pre obe pracoviská znamená rozšírenie publikačných možností, zintenzívnenie výmenných pobytov pedagógov a študentov, ako aj získavanie finančných

zdrojov zo spoločných grantových projektov. Dohoda by mala byť podpísaná v čo najkratšom čase.

Dňa 21. 4. 2008 oslavy pokračovali slávnostným otvorením výstavy fotografií poľských osobností v priestoroch 1. poschodia budovy C FHV UMB na Ružovej ulici. Výstava predstavila akademickej obci významné osobnosti poľskej kultúry, umenia, politiky a spoločenského života. Fotografie oddeleniu polonistiky KEKŠaSJ FHV zapožičal Poľský inštitút v Bratislave. O podujatí a celej polonistike informoval aj Národnostný magazín Slovenskej televízie.

Nasledujúci deň prijal prorektor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD. a prodekan pre medzinárodné vzťahy FHV UMB Mgr. Vladimír Biloveský, PhD. na pôde Rektorátu UMB vedúcu konzulárneho oddelenia veľvyslanectva Poľskej republiky v SR Urszulu Szulczyk-Słowińską, s ktorou rokovali o perspektívach rozvoja polonistiky na UMB, možnostiach podpory a ďalšej spolupráce. Konzulka zároveň odovzdala oddeleniu polonistiky vzácne knižné dary, ktoré pomôžu významne skvalitniť vyučovací proces, za čo jej aj touto cestou vyjadrujeme úprimné poďakovanie.

Vyvrcholením osláv bola medzinárodná vedecká konferencia *Výučba slovanských jazykov ako cudzích v slovanskom prostredí – súčasnosť a perspektívy*, ktorá sa uskutočnila v dňoch 24. – 25.

apríla 2008 v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici. Zúčastnilo sa na nej 34 domácich i zahraničných odborníkov z univerzitných pracovísk z Katovic, Poznane, Krakova, Opole, Lublinu, Brna, Užhorodu, Nitry, Prešova, Bratislavy a Banskej Bystrice. Konferenciu otvorili riaditeľ Poľského inštitútu v Bratislave dr Zbigniew Machej, prodekan pre vedeckovýskumnú činnosť doc. PhDr. Kristína Krnová, CSc. a garant študijného programu poľský jazyk a kultúra prof. dr hab. Józef Kaš. Sprievodnými akciami konferencie boli vernisáž výstavy poľského plagátu sprístupnenej na 1. poschodí Štátnej vedeckej knižnice a klavírny koncert poľského umelca Piotra Banasika, ktorý interpretoval diela významných poľských skladateľov.

Tematicky bola konferencia zameraná na prezentáciu poznatkov z oblasti didaktiky a metodiky výučby slovanských jazykov ako cudzích a predstavenie no-

vých trendov, ktoré zohľadňujú špecifické podmienky výučby genetickej príbuzných jazykov, čo úzko korešponduje s vedeckovýskumnou orientáciou pracovníkov oddelenia polonistiky KEKŠaSJ, ktorí pripravili návrh projektu s názvom *Modernizácia študijného programu poľský jazyk a kultúra so zameraním na prekladateľstvo a tlmočníctvo a príprava nových učebných textov a didaktických pomôcok určených pre tento program*. Jeho cieľom je pripraviť koncepciu nového študijného programu a súčasne modernizovať vyučovacie metódy a didaktické pomôcky ktoré budú používané pri jeho naplňaní. Pri výučbe poľštiny v slovenskom prostredí je potrebné totiž zohľadniť genetickú príbuznosť týchto jazykov, a teda opierať sa o metódy a pomôcky založené na konfrontačnom aspekte a o skutočnosť, že slovenskí študenti veľmi rýchlo dosiahnu pokročilý stupeň ovládania poľského jazyka, pre ktorý v súčasnosti neexistujú

na Slovensku adekvátne učebné texty. Ako ukázala aj samotná konferencia, toto platí všeobecne v prípade všetkých slovanských jazykov.

V závere možno povedať, že konferencia sa stretla s veľmi pozitívnou odozvou a z diskusných blokov vyplynula požiadavka účastníkov, aby prebiehala periodicky aspoň každé dva roky a zastrešoval ju vedecký projekt s medzinárodným riešiteľským kolektívom.

Všetky spomenuté akcie výrazným spôsobom pomohli propagovať štúdium poľštiny na UMB a dostať banskobystrickú polonistiku do hlbšieho povedomia širokej domácej a zahraničnej vedeckej verejnosti.

Mgr. Anita Račáková, PhD.

Katedra európskych kultúrnych štúdií
a slovanských jazykov FHV UMB

1: Výstava fotografií poľských osobností

2: Otvorenie konferencie

3: Výstupenie dr Z. Galeckého

4: Klavírny koncert Piotra Banasika

Zahraničná doktorandka Katedry hudby prezentuje FHV UMB vo Francúzsku

Pauline Jabbour (z Libanonu), interná doktorantka na Katedre hudby Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela získala na základe podpory vyššie menovanej fakulty spolu so Service de Cooperation et d'Action Culturelle francúzskeho veľvyslanectva v Bratislave francúzske vládne štipendium na študijný pobyt na Conservatoire national de la musique et de danse – Lyon na obdobie od 24. 9. – 22. 12. 2007, kde prezentovala po prvýkrát systém vzdelávania v oblasti hudby na Slovensku. Zároveň skúmala systém výučby na hudobných inštitúciách vo Francúzsku, presnejšie v Lyone na CNSMD-Lyon, CRR-Lyon, Cefedem Rhône-Alpes, CFMI-Lyon, ENM-Villeurban.

Jej aktívna činnosť a jazyková schopnosť jej umožnili v uvedených inštitúciách nadviazať kontakt s riaditeľmi, ako aj so zástupcami riaditeľov, pedagógmi, pracovníkmi študijného oddelenia, administratívnymi zástupcami pre odbory administrácie, komunikácie, medzinárodné vzťahy, štipendiá, odbornú integráciu. Veľkú pozornosť venovala Katedre hudobnej pedagogiky v CNSMD, zaoberajúcej sa prípravou budúcich učiteľov,

kde sa zoznámila so systémom výučby na hudobných a vysokých školách a zákonmi ministerstva kultúry vo Francúzsku a hlbšie skúmala hudobné vyučovanie na viacerých katedrách v CNSMD.

Stretnutie s pánom Jacques Moreau, riaditeľom Cefedem Rhône-Alpes poskytl odpoveď na otázku, prečo muzické akadémie vo Francúzsku doteraz neadaptovali systém školenia podľa Bolonskej konvencie. Vďaka tomuto stretnutiu môžeme vysloviť, že sú už blízko a v budúcom školskom roku predmetný systém zavedú.

Stretnutie so Mme Bastien, zástupkyňou riaditeľa na CFMI fakulte, ktorá patrí pod Université Lumière – Lyon 2 – druhý paralelný odbor, sme našli rovnako ako aj na FHV UMB a PF UMB odbor na prípravu budúcich učiteľov hudby na všeobecných štátnych školách vo Francúzsku.

Pani Bastien prejavila veľký záujem o nadviazanie spolupráce medzi fakultami.

Katedra hudby FHV UMB považuje študijný pobyt svojej doktorandky Pauline Jabbour za prínosný pre jej doktorandskú prácu, a to aj z dôvodu získania infor-

mácií a vybudovania dobrých vzťahov na tých inštitúciách, ktoré budú určite v budúcnosti dôležitými pre vybudovanie a zrealizovanie prvých krokov na nadviazanie spolupráce medzi kolegami a samotnými univerzitami na Slovensku, a vo Francúzsku.

Katedra hudby FHV UMB

Výstava výtvarníkov z Fakulty umenia PR z Radomia

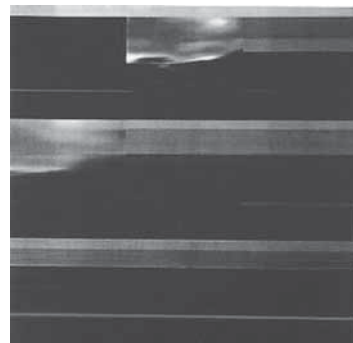
Výtvarníci – pedagógovia Fakulty umenia radomskej Polytechniky sa v prvej polovici mája tohto roku predstavili výberom zo svojej tvorby v banskobystričkej „Galérii v podkrovi“. Išlo o konkrétnu akciu v naplnení foriem spolupráce, ktorá bola v r. 2004 uzavretá medzi poľskou radomskou Polytechnikou a našou UMB. Aj keď táto výstava nebola prvou umeleckou prezentáciou tohto pracoviska v našom meste, predsa len bola prvým kompletným predstavením diel tých aktívnych umelcov, ktorí sú v súčasnosti jeho kmeňovými členmi. Výstava tým nadobudla reprezentatívny charakter hlavne v tom zmysle, že prostredníctvom prezentácie umeleckej úrovne prác sa mohla demonštrovať aj odborná úroveň radomskej fakulty (prostredníctvom dvadsiatich štyroch autorov boli totiž zastúpené všetky jej katedry.)

V podstate salónny charakter takéhoto projektu si nemohol klásť za cieľ akceptovať len istý prúd súčasného umenia, ani určovať nejaké jeho tematické ukotvenie. Možnosť selektovania prác kurátorky (prof. Małgorzata Strzelec) bola tým determinovaná len jediným, všeobecným kritériom: kvalitou diel. Práve pri tomto zohľadnení však mohla využiť svoju osobnú výhodu v pozícii kurátorky – t. j. vychádzať z dôverného poznania individuálnych tvorivých programov zúčastnených, nakoľko sama je ich kolegyňou.

Výstava napriek svojej spomenutej „voľnosti“ koncepcie obšla aj širšie kultúrne a významové roviny, a tým sa aj začlenila medzi významné kultúrne podujatia mesta, regiónu i samotnej UMB. Skutočnosť, že vystavujúci autori sa formovali v rôznych centrách poľskej kultúry a umenia (na rôznych akademiách a

vysokých umeleckých školách), exponovanú kolekciu možno obrazne chápať aj ako koncentrovaný (i keď len fragmentálny) priestor poľskej umeleckej tradície. Nakoľko tento metaforický priestor reprezentovali osobnosti rôznych tvorivých generácií, výstava symbolicky odkazovala aj na rozmer času – jej stopy v podobe rôznorodej mozaiky výtvarných názorov existujúcich v súčasnom (živom) umení. Tieto základné dimenzie ukotvenosti človeka (čas – priestor) sa prirodzene odrazili na formách i ideách vystavených diel. Zastúpené boli klasické výtvarné i nové elektronické médiá, ktoré autori využívajú v širokej výrazovej škále od prísnych racionálnych, konštruktívnych, až po viac emocionálne – expresívne vizuálne vyjadrovacie postupy.

Napriek tomu, že sa radomská výstava vyznačovala názorovou pestrosťou, predsa len na nej prevažovali polohy formovej abstrakcie. V rámci nich bolo možné vidieť výrazné diferencie, ktoré sú pochopiteľne dané jednak vnútorným (osobnostným) a výtvarno-názoro-

A. Olszewski: JJ E 77 001. počítačová kresba, 2002

vým založením jednotlivých tvorcov a jednak ich výtvarno-programovými východiskami. Kým napríklad čistými nepredmetnými estetickými formami pracujú A. Olszewski, A. Gieraga, S. Z. Kamiński, tak iní budujú obraz na výraz štruktúr, ktoré zoraďujú do archetypálnych útvarov – nadčasových symbolov (A. Węglowski, H. Wojdała-Markowski, H. Hoffman, A. Brzegowy, M. Strzelec, M. Kurkowski). S náznamom naratívosti využívajú prelínanie mimetických a abstraktných znakov W. Jelonek, M. Guz, B. Jaśkiewicz a K. M. Łyszcz. S podobným zámerom (s istým neurčitým príbehovým pozadím) uplatňuje prekrývanie vrstiev písomných a obrazných znakov napr. A. Markiewicz, eliminujúc tak dominantnosť jedného spôsobu vyjadrenia nad druhým (obrazným a textovým) v prospech celostnej vizuálnej výpovede. Nerešpektovanie či spochybnenie dôležitosti dominance určitej formy – abstraktnej či mimentickej – vyznievalo s istou dávkou ironie zase z metafyzických kompozícií J. Trojana.

Klasické figuratívne obrazy boli na výstave zastúpené síce počtom skromnejšie (Ł. Rudecki, Z. Gajos, B. Łukaszewski, K. Pietrzak, M. Wróblewski), ale názorovo zastupovali bohatú škálu tvorivých tendencií, oscilujúcich medzi objektívnymi, konštruktívnymi a expresívnymi, symbolicko-fantazijnými orientáciami. Z viacerých týchto prác bolo možno vyčítať istý vnútorný nepokoj, problémy viac-menej existenciálne vyhranené. Lyrickejšie výrazy a obsahy zaznievali z malieb M. Wróblewskej a Ł. Rudeckeho.

Medzi vystavenými dielami nechýbali ani polohy súčasného jazyka konceptu (Sz. Piasta, K. Nowicka-Urnańska) a inšpirácie z primitivizujúceho, inštinktívneho (marginálneho) umenia (B. Klimek-Kurkowska). Teda tých polôh umenia, ktoré programovo vychádzajú z odkazov antiumenia, antiestetičnosti.

Celok výstavy svedčil o dnešnom voľnom využívaní umeleckých vyjadrovacích prostriedkov, ktoré nepodlieha žiadnemu diktátu či autorite. Súčasné umenie, ktoré má ambíciu stať sa skutočným univerzálnym jazykom, už nezaväzuje modernistická hodnota novosti chápaná v zmysle lineárneho pokroku ako neustálej formálnej zmeny. Zhodne s týmito východiskami súznejú aj umelecké vyjadrenia súčasnej senzibility a interpretácie významov a hodnôt. Napriek zmenám v oblasti kultúrnej mentalitý, vystavené práce zrkadlili konštantné znaky a vlastnosti vizuálneho umenia. Medzi iným boli dôkazom aj o dvoch (v podstate ambivalentných) dôvodoch jeho neustálej existencie – potreby narácie a práva na „čistú vizuálnu estetiku“. Z nich vyplynul, resp. na ich základe bol čitateľný aj tretí, aktuálny dôvod: je ním jeden z hlavných zmyslov umenia, spočívajúci vo zvláštnej hodnote poznania – ideí.

Galéria v podkroví, v ktorej sa výstava umelcov z Radomia konala, je súčasťou štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici. Tento najmladší kultúrny stánok mesta vznikol pred tromi rokmi ako výstavná sieň, v ktorej sa realizujú krátkodobé výstavy profesionálneho umenia (príležitostne aj prác absolventov vysokých umeleckých a pedagogických škôl). Dramaturgia jej výstav preto nemá vyhranenú orientáciu na určité polohy umenia ani na určité médiá. V krátkej existencii galérie však môžeme zistiť isté špecifiká jej profilácie. Sú nimi pomerne časté prezentácie zahraničných výstav a orientácia na profesionálne umenie. Galéria v podkroví sa tak stavia do priestoru súčasného umeleckého komunikačného poľa mesta v sfére vysokého umenia. Na tomto jej kultúrnym fungovaní často participuje KVv PF UMB, ako tomu bolo aj v prípade organizovania radomskej výstavy.

PaedDr. Katarína Sokolová, PhD.

Pedagogická fakulta UMB

Mladý sedemdesiatnik

24. apríla 2008 sa podpredseda Prezídia Matice slovenskej, predseda Miestneho odboru Matice slovenskej a riaditeľ Domu MS v Banskej Bystrici **Mgr. Igor Kovačovič** dožil významného životného jubilea **sedemdesiatich rokov**.

Igor Kovačovič bol v roku 1994 iniciátorom Dohody o spolupráci medzi mladou Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici a najstaršou národnou inštitúciou Maticou slovenskou.

K podpísaniu dohody došlo na pôde Matice slovenskej v Martine 28. marca 1995. Je viac ako symbolické, že to bolo v deň narodenia učiteľa národov Jána Ámosa Komenského, na Deň učiteľov. Sám je profesijne učiteľ, pochádzajúci z kovácskej učiteľskej rodiny, poznal a pozná hodnotu vzdelania.

Neskôr ako 1. podpredseda MS preferoval jedinečnosť UMB a jeho Metodického centra v rámci Slovenska v rovine celoživotného vzdelávania učiteľov a študentov škôl s vyučovacím jazykom slovenským v zahraničí. V plnej miere podporoval naplnenie bodu 13 a bodu 15 Dohody o spolupráci medzi UMB a MS:

- ...obidve inštitúcie prispievajú k vytvoreniu trvalých podmienok pre štúdium Slovákov zo zahraničia na UMB a k vytvoreniu Klubu Slovákov žijúcich v zahraničí na UMB. Osobitnú pozornosť budú venovať zabezpečeniu činnosti MC UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí...
- ... podľa možnosti bude Nadácia MS poskytovať finančnú pomoc pre zahraničných Slovákov študujúcich na UMB...

Aktivity Igora Kovačoviča smerom k Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici neboli a nie sú zanedbateľné aj v zastúpení vedenia UMB a jej vedecko-pedagogických pracovníkov vo Výbore MO MS v Banskej Bystrici a vo vytvorení jedinečnej sekcie v rámci slovenských miestnych odborov MS – Sekcia pre styk s krajinami.

Uvedené skutočnosti nabádajú k vysloveniu presvedčenia, že pri príležitosti významného životného jubilea Mgr. Igora Kovačoviča, si UMB váži jeho zásluhy, a preto ho ocenila **Zlatou medailou Univerzity Mateja Bela** za zásluhy o rozvoj spolupráce Matice slovenskej s UMB. Ocenenie mu odovzdala 9. júna 2008 rektorka UMB prof. PhDr. Beata Kosová, CSc.

Mgr. Anita Murgašová

ŠTÁTNA VEDECKÁ KNIŽNICA V B. BYSTRICI INFORMUJE

Interaktívna komunikácia v anglickom jazyku

Nové trendy vo vzdelávaní kladú dôraz na interaktívnu komunikáciu. Vďaka spolupráci veľvyslanectva USA na Slovensku a najvýznamnejšej kultúrnej a vedeckej inštitúcie v stredoslovenskom regióne Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici boli v školskom roku 2007/2008 organizované v InfoUSA v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici mnohé zaujímavé vzdelávacie programy. Pedagogickej, akademickej, študentskej verejnosti formou interaktívnych prednášok a diskusií boli prezentované zaujímavé, aktuálne spoločenské, politické i ekologické témy.

Autentickú výpoveď amerického verejného diplomata o teroristickom útoku na New York si vypočuli účastníci akcie 11. 9. 2008, ktorá bola zároveň spomienkou na tragické udalosti z roku 2001. Študentom EF UMB, Obchodnej akadémie v Banskej Bystrici bola venovaná prezentácia na ekonomickú tému. Deň otvorených dverí v InfoUSA o možnostiach interného, postgraduálneho štúdia, vedeckej odbornej spolupráce medzi univerzitami v USA a na Slovensku, počas týždňa vzdelávania od 13. 11. 2007 mal u študentov a absolventov vysokých škôl pozitívnu odozvu. Prednáška o americkom národnom sviatku *Deň Vďakyzdania* v poslednom novembrovom týždni zaujala práve preto, lebo téma je i jedna z otázok ústnych maturitných skúšok z anglického jazyka. Študenti gymnázií v Banskej Bystrici sa v diskusii s americkým diplomatom dozvedeli mnohé zaujímavosti z realii USA. Slávnostné otvorenie výstavy afroamerických umelcov a ich malieb na múroch *Oslavuj, Spomínaj, Komunikuj*, podporili svojou účasťou študenti a pedagógovia z **Fakulty Humanitných vied UMB**, Akadémie umení, gymnázií a stredných odborných škôl v Banskej Bystrici. Prehliadka výstavy bola doplnená videokonferenciou v študovni InfoUSA, kde mali účastníci možnosť diskutovať v anglickom jazyku s jedným z umelcov malieb na múroch. Významnou kultúrnou a vzdelávacou udalosťou bolo oficiálne otvorenie výstavy 25. 3. 2008 pod názvom *Slovensko, Slováci, súvislosti na historických fotografiách a pohľadniciach* za účasti prvého tajomníka veľvyslanectva USA na Slovensku Edwarda Kempa. Výstava prezentovala množstvo historických faktov.

Marec, mesiac kníh, bol už tradične venovaný akciám pre knihovníkov, ale aj študentov a pedagógov. Prezentácia knihovníka a diplomatického zástupcu Ministerstva zahraničných vecí USA vo Viedni Michaela Huffa bola súčasťou mnohých ďalších akcií, ktoré v tomto týždni Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici pripravila pre svojich čitateľov a návštevníkov. Stretnutie Michaela Huffa knihovníkov a študentov z Banskej Bystrice predchádzala videokonferencia s Judy Hoffmanovou, komunikačnou špecialistkou zo siete verejných knižníc v Chicago USA. Na spomínaných akciách mali študenti možnosť využiť svoje vedomosti z anglického jazyka v reálnej i virtuálnej komunikácii

s americkými diplomatmi, spisovateľmi, maliarmi, režisérmi a inými významnými osobnosťami. Medzi najúspešnejšie patrili interaktívne hodiny na tému *Halloween* pre žiakov základných škôl, konverzačné hodiny s americkými lektormi na rôzne témy z oblasti realii USA, histórie, politiky, práva, ekonomiky, literatúry, lingvistiky pre študentov stredných škôl. Profesori anglického jazyka ocenili kvalitné technické vybavenie InfoUSA. Možnosť využitia zvukových médií DVD, VHS, CD, data projektora počas interaktívnej výučby. Akcie mali pozitívnu odozvu. Centrum poskytuje priestor a technické možnosti virtuálnej komunikácie. Technické zariadenie DVC v InfoUSA v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici je využívané na videokonferencie s americkými, európskymi politikmi, umelcami a inými významnými osobnosťami. Účastníci majú možnosť vypočuť si prezentácie v anglickom jazyku a komunikovať na danú tému. Pedagógovia i študenti sú jazykovo kompatibilným publikom. Živé diskusie s americkými hovorcami dopĺňajú výučbu anglického jazyka. Študenti a pedagógovia vítajú možnosti participovať na kultúrno-spoločenských a vzdelávacích podujatiach v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici. Bohatý program akcií s cieľom zlepšiť komunikačnú úroveň v anglickom jazyku a posilniť prepojenie medzi vzdelávacími a kultúrnymi inštitúciami je pripravovaný na najbližšie obdobie.

Nové alternatívne spôsoby doplnkového vzdelávania v anglickom jazyku budú aktualizované v rámci programu aktivít InfoUSA v Štátnej vedeckej knižnici. Viac informácií nájdete na www.svkbb.sk alebo priamo v InfoUSA v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici.

Veľvyslanec Spojených štátov amerických na Slovensku pán Vincent Obsitník navštívil 30. 4. 2008 Štátnu vedeckú knižnicu v Banskej Bystrici. Spolu s manželkou pani Anna Marie Obsitníková, Edwardom Kempom, prvým tajomníkom veľvyslanectva USA na Slovensku, asistentkou pre styk s médiami Kristínou Havasovou si prezrel výstavné priestory Štátnej vedeckej knižnice. Pán veľvyslanec USA Vincent Obsitník počas rokovania s pani riaditeľkou Štátnej vedeckej knižnice PhDr. Oľgou Laukovou ocenil doterajšiu úspešnú spoluprácu a navštívil InfoUSA v Štátnej vedeckej knižnici, kde sa konalo stretnutie s médiami. Počas stretnutia sa hovorilo o ďalšej spolupráci medzi Štátnou vedeckou knižnicou a veľvyslanectvom Spojených štátov.

Mgr. Zuzana Luptáková,
koordinátor InfoUSA

Veľvyslanec USA v Štátnej vedeckej knižnici 30. 4. 2008

PRÍSPEVKY ŠTUDENTOV

Spišský hrad volá...

Dňa 13. mája 2008 mali študenti EKUS UMB FHV možnosť zúčastniť sa odbornej exkurzie, ktorej cieľom bol Spišský hrad a Spišská Kapitula. Organizácia, priebeh, krásne slnečné počasie a vysoká odborná úroveň celej exkurzie zaručovali neopakovateľný zážitok po každej stránke.

...a nie je to len reklamné vábenie nových návštevníkov. Už z diaľky vaše oči upúta okolitá prírodná krásna a „majestátná“ tohto hradu. Je najväčším hradným komplexom v strednej Európe situovaný na travertínovej kope. Prvé osadenstvo sa tu objavilo už v dobe kamennej. Je to výnimočný hrad, ktorý dokonca dokázal odolať aj nájazdom Tatárov v 13. storočí! Iróniou je len to, že keď ho pôvodní majitelia v 18. storočí opustili, začal postupnú a akýmsi nedopatrením vyhorel...

Pri návšteve tohto skvostu možno zahliadnuť pri vtedajšom hlavnom vchode „prvú líniu obrany“ (samozrejme ešte pred ňou treba zdolať „výdatný“ kopček). Tvorili ju dnes už osamote stojace murované stĺpy, ktoré boli v minulosti pospájané brvnami. Za nimi sa nachádzala hlboká priekopa a vysoký múr vytvárajúci predbránie. Následne za týmito defenzívnymi prvkami je vybudovaná veža s gotickou bránou z 15. storočia, pred ktorou bolo prepadisko.

Po vchode do stredného nádvorja, kde stál dom Polkorába, sa okolo múrov nachádzali obydlia pre posádku a vzadu boli sýpkys. Naľavo sa vynímala masívna brána do dolného veľkého nádvorja. V časoch jeho budovania stál pred touto bránou barbakan (nie taký, ako v Banskej Bystrici), cez ktorý sa dalo dostať

k bráne. Toto obrovské nádvorie slúžilo ako ochrana pre tu táboriace vojsko a pre veľké množstvo okolitého obyvateľstva. V spodnej časti tohto nádvorja bola kedysi obytná veža chránená mohutnou priekopou a drevenou palisádou, ktorá čiastočne slúžila aj ako sklad zbraní. Dnes sú už po nej zreteľné len akési kruhové základy. Cez toto nádvorie prechádza časť valu púchovského hradiska.

Zo stredného nádvorja sa strmou cestou dalo dostať cez bránu do románskeho predhradia, ktorého veľká časť bola pred archeologickým výskumom zasypaná. Rovno pred vami uvidíte zvyšky prepoštského paláca a trochu ďalej miesto, na ktorom stál azda mlyn. Celkovo zachovala románska brána, ktorá chránila vstup do horného hradu, sa nachádza na druhej strane. Horný hrad je prirodzene najstaršou a najcennejšou časťou tohto komplexu. Bol postavený z dostupného kameňa, travertínu. Na druhej strane, oproti bráne, sú dnes výhľadové plochy pre turistov zakomponované do pôvodných gotických a renesančných budov majiteľov a užívateľov hradu.

Uprostred priestoru je obytná kruhová veža, tzv. donjon, s priemerom 22 metrov. Tento donjon je arkádovito spojený s gotickou kaplnkou, ktorá dnes miestami slúži ako „miesto činu“ pre páriky so sobášnymi úmyslami. Za kaplnkou sa nachádza pôvodne trojposchodový, mohutný románsky palác. Zhruba v 15. – 16. storočí sa vzhľadom na vplyv doby prestaval v gotickom duchu.

Pri návšteve jednotlivých priestorov hradu bolo možné sa rozhládnuť na široké okolie a prírodu, či už cez vyhladkové plochy alebo hradné okná a klenby. Pôvodným, ako mne, neunikol ani skalný prístav a hniezdisko sokola myšiara priamo na bráne. Vzhľadom na prírodné krásy a monumentálnosť tejto stavby nikomu určite nebude na škodu navštíviť Spiš a absolvovať túto prehliadku.

Jednu z najznámejších a svojim pôsobením aj najvýznamnejších sakrálnych pamiatok na Spiši tvorí areál Spišskej Ka-

pituly – cieľ našej druhej zastávky. Spišská kapitula je mestská pamiatková rezervácia (UNESCO), centrum cirkevnej správnej jednoty. Od konca 12. storočia je sídlom Spišského prešporstva a neskôr Spišského biskupstva. Dominantou a historicky jednou z najhodnotnejších je katedrála sv. Martina z prvej polovice 13. storočia v románskom a neskorogotickom slohu. Unikátom je taktiež svetská najstaršia datovaná nástenná maľba (freska) na Spiši z roku 1317 s motívom korunovácie Karola Róberta, ktorá je súčasťou tejto katedrály. Oproti spomínanej katedrále stojí pôvodne románsky a neskôr gotický a barokovo upravený biskupský palác. Celé toto mestočko je od 14. storočia opevnené múrom. V Spišskej Kapitule sídli bohoslovecká fakulta.

Tento naozaj skvostný hradný komplex je spolu so Spišským Podhradím a Spišskou Kapitulou (ktorá bola kedysi centrom cirkevnej moci Spiša) zapísaný do svetového zoznamu chránených pamiatok UNESCO. Všetky skvostné kultúrne pamiatky by sme mali chrániť a zachovávať aj pre ďalšie generácie, aby mali aspoň predstavu, ako žili a čomu sa venovali ich predkovia z dávnych dôb.

Možno teda konštatovať, že táto exkurzia bola nepochybne prínosom a každý zúčastnený študent časom s istotou aplikuje tieto poznatky do svojho profesionálneho alebo bežného života. Určite to bol tiež príjemne strávený čas v kruhu zaujímavých a inteligentných ľudí.

Marcel Kupko, Lukáš Taldík
1. roč. – externé štúdium,
Európske kultúrne štúdiá FHV UMB

Európa novinárov

Žurnalistika je ako zrkadlo, nikdy nie rovné, skôr krivé, pretože žurnalistika si veci vyberá, ale je dôležité, aby boli vybrané profesionálne.

Dňa 17. apríla 2008 sme sa ako študenti Katedry európskych kultúrnych štúdií mohli zúčastniť podujatia *Európa novinárov*, organizovaného Slovenským syndikátom novinárov, Katedrou žurnalistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského a Francúzskym veľvyslanectvom na Slovensku. Kolokvium sa konalo v priestoroch Univerzitnej knižnice v Bratislave, preto bolo nevyhnutné skoré ránné vstávanie, no vďaka pohodlnému zabezpečeniu dopravy sme nepocítili veľkú únavu, ktorá by ohrozila našu pozornosť. Už samotná cesta nás pripravila na bilingválne (slovensko-francúz-

ske) prezentovanie témy, keďže v autobuse sme sa stretli študenti rôznych katedier, vyučujúci, ale aj Francúzi momentálne žijúci v Banskej Bystrici.

Po príchode sme prešli časťou Starého mesta, aby sme sa pomalým krokom premiestnili k miestu, kde sa celé kolokvium malo konať. Zostupom po schodoch sa pred nami otvorilo utúlne pivničné prostredie knižnice, odložili sme si nepotrebné veci do šatne a veľmi milý pán ponúkol nefrankofónnym prítomným možnosť tlmočnickeho zariadenia. Keďže nikto z nás nevedel dopredu odhadnúť náročnosť prednášok, všetci sme s radosťou prijali takúto pomocku. A vlastne mnohí z nás aj prvýkrát zažili tlmočenie v praxi,

boli zaujímavé, kamera, fotoaparáty, významné osobnosti nielen z oblasti žurnalistiky.

Aj keď sa organizátori snažili o hladký priebeh programu, úvod sa nezaobišiel bez menších technických problémov, ktoré spôsobili trochu nervozity prednášajúcej, no reparácia bola rýchla a ďalšie nezrovnalosti sa už neobjavili.

Prvej časti s podtitulom Európa novinárov: Prax a výzvy, predsedal pán Ján Sand, vedúci Katedry žurnalistiky FF UK Bratislava a prezentovali sa témy ako *Európa a žurnalistika: pohľad do histórie* v podaní pani Danuši Serafinovej, z tej istej katedry, ktorá ponúkla prehľad časopisov a novinárskej problematiky od 17. storočia, zneužitie značky Nová Európa totalitným režimom.

Kultúrna rozmanitosť a európska žurnalistika bola veľmi pútavo predstavená Michelom Mathienom, (CERIME), Štrasburg, ktorý zasadil niekoľko zaujímavých otázok, čo sa týka limitov, hraníc Európy, alebo či je vhodné dávať dokopy európsky žurnalizmus s médiami, či je problém rozlíšiť profesionálov, aké postavenie má Európa v médiách. Jednoznačne vyslovil myšlienku, že média musia byť vo väzbe s národmi a národy sú spojené s históriou, že tlač bola povolená v demokratickom kontexte štátu a s tým je spojená akceptácia médií a implicitne je to spojené aj s identitou. Odsúva nás to na realitu, ku ktorej každý má čo povedať, pretože jedným z ľudských práv je mať svoju identitu a vyjadriť ju. No médiá to dosť nerozlišujú. Ale o téme, akou je Európa, je potrebné hovoriť, aj keď nie je príliš žiadaná. Lebo vždy, keď sa aj dotkne takejto témy, neprekročia sa isté hranice a nad ich rámec sa nemá o tom hovoriť. Zväčša sa riešia iba negatíva, iba o nich sa hovorí, ale je potrebné vytvoriť väzby medzi európskym kontextom a politikou. Je to viditeľné,

že média v mnohých krajinách sa nezaujímajú o Európu, alebo len vtedy, keď je nejaký konflikt alebo kríza. Mnoho týždenníkov, ktoré sa ňou zaoberali, zanikli, pretože neboli ziskové. Vyjadril taktiež názory, kedy videl pozitívum vo verejnom európskom priestore, kde by všetci mali rovnakú logiku, aby sa ľudia angažovali v európskych otázkach, aby sa rozvíjala aj kultúrna rozmanitosť, ktorú podporuje aj Rada Európy a považuje ju za svoj cieľ, poslanie. Ale nakoniec treba byť aj opatrný, pretože nemáme vždy odpovede na všetky otázky z každodenného života.

Vízie budúcej Európy M. Mathiena vystriedal Peter Valček z Katedry žurnalistiky FF UK s náročnou témou *KÁRA PARADOXU – sémantika karikatúry v diachronii dejín*. Predstavil nám karikatúru, ktorá mala zvyčajne úlohu miestneho blázna, ktorému je všetko dovolené, z úplne inej roviny, prinútil zapojiť mozog, jeho hemisféry vystavil dialógu a vyslovil myšlienku, že karikatúra v podstate oslovuje pradávané štruktúry mozgu. Samotné slovo pochádza z taliančiny a znamená „prežiť voz“, objekt karikatúra zobrazuje kompletne, ale disproporcia spôsobuje, že určité charak-

čo je pre nás určite neoceniteľnou skúsenosťou.

Po usadení sme zvedavými očami sledovali prípravu otvorenia kolokvia, prednášajúcich, ale aj tých, komu bude prednášané. Pocity

teristiky sa dostávajú do predia. Obsahovo bola jeho prezentácia neuveriteľne plnohodnotná a pútavá, zároveň bola veľmi odborná. Karikatúru nahradil G rald Arboit (CERIME), Štrasburg, a jeho prednáška *Európski novinári a európsky verejn  priestor*. Na začiatku sa snažil vysvetliť samotn  pojem európsky verejn  priestor a dospel k zaveru, že neexistuje definicia európskeho verejného priestoru a že ide o kolektívny jav. Zaujimal sa aj o sociálnu integráciu, pretože národ je považovan  za jedin  politick  polarizuj cu entitu. Rozoberal tiež pojmy ako europeizácia, čo vlastne znamen , že máme k dispozicii európske prostriedky a transnacionaliz cia, kde ide o prostriedky jednotlivých národov, ktoré môžu byť vyu it  v prospech E . Na záver sa op t  vrátil k problematike európskeho verejného priestoru tvrden m, že ak existuje, tak potrebn  je ho hľadať na verejnej úrovni.

Posledným predn šaj c m v prvej časti kolokvia bol Renaud de la Brosse, Reme sk  univerzita, s názvom témy *Prezentácia Master programu v odbore európska  urnalistika*. Po tejto sérii prednášok nás čakalo mil  občerstvenie v podobe kávy a minerálky, aby sme nabrali sil a pripravili sa na d al ie prijímanie hodnotných informácií.

Druh  časť, ktorej prisl ch al podtitul * loha a zodpovednosť novinárov v procese budovania Európy* bola veden  pani Zuzanou Kr tkou, predsedn ckou Slovenského syndikátu novinárov

a boli prezentovan  témy: Jean-Philippe Desbordes, *Nov   urnalistika v Európe: Mutácie a transparentnosť*, Martine Royo (Amnesty international, novinárka): *Skuto n  zodpovednosť novinárov v procese budovania Európy*, Július L rincz (Asociácia európskych novinárov, Bratislava): *Od eufórie k realite: niekolk  pozn m k o slovenskej mediálnej skúsenosti z procesu transformácie v európskom kontexte*, Thomas Frinault (Univerzita Rennes 2): *Medi , európski kore pondenti a budova-*

nie Európy: nejasn  vzťahy), Denis Ruellan (Univerzita Rennes 1): *Profesionálna  urnalistika a amatérske novin rstvo cez internet: ak  druh spolupráce zvolit  pre ak  druh európskych informácií*.

Po obsahovej stránke boli tieto prednášky pre nás značne pr  azliv , na tom sa zhodla v   šina z nás. Ukončenie druhej časti tiež znamenalo, že  ochv  a je tu čas obeda a my sme už nedočkavo čakali, kam budú smerova  n  e d al  e kroky. Tie nás, na n  e veľk  prekvapenie, zaviedli do  utulnej reštaurácie v gazdovskom s tyle a v príjemnej spoločnosti a hudbe sme si vychutnávali nielen vynikajúce jedlo, ale ostal čas aj na rozhovor v kruhu spolužiakov. Po oddychu nás  akala tretia časť podujatia, ktorej podtitul znel *Etika, deontológia a tla ov  právo v Európe* a predsedal jej už n m

1 – kolokvium „Európa novinárov“ v budove Univerzitetnej knižnice v Bratislave

2 – prednáška prof. Michela Mathiena, (CERIME), Štrasburg

3 –  as obeda v  utulnej reštaurácii

4 – záver konferencie a vystúpenie prof. Roueta

známy Michel Mathien, Katedra UNESCO, riaditeľ CERIME, Štrasburg.

Prednášajúci nám ponúkli a s veľkou odbornosťou a znalosťou danej problematiky odprezentovali: Thierry Perret (RFI), *Spoločenské výzvy súvisiace s informáciou: niekoľko kritických pohľadov*, Fabrice Pozzoli-Montenay (Európska asociácia novinárov), *Deontológia v skúške s ekonomickou zraniteľnosťou tlače*, Karel Ilja Dvořák (podpredseda Slovenského syndikátu novinárov), *Vzťahy medzi novinármi a verejnou mocou na Slovensku od roku 1993 do súčasnosti ako príklad všeobecnej emancipácie médií a ich etické dôsledky v súčasnosti resp. v budúcnosti*, Marc Gruber (spoluria-

diť Európskej federácie novinárov, Bruxelles), *Novinárska etika a kultúrna rozmanitosť*, Daniel Cornu, (tlačový mediátor, Ženeva), *Mediácia a spoločenská zodpovednosť médií*.

Záver patril predsedajúcim jednotlivých častí a nám už dobre známemu profesorovi G. Rouetovi, mimochodom garantovi ŠP EKŠ na FHV UMB, práve vďaka ktorému sme sa mohli zúčastniť tak významného kolokvia, ktoré nám okrem mnohých nových a hodnotných informácií ponúklo naživo sedieť a premýšľať nad témami, ktoré sú aj našou súčasťou.

Ivana Pástorová
študentka 3. ročníka EKŠ FHV UMB

Ako nám bolo v Moskve... – potreby študentov z dvojmesačnej stáže

Ráno piateho mája sa celá naša študijná skupina stretla na letisku v Bratislave. Prešli sme check-inom a plní očakávania a istej nervozity nasadli do lietadla smer Praha, kde sme museli prestupovať na lietadlo do Moskvy. Cesta bola príjemná a vďaka modernej technike aj dosť rýchla.

Prileteli sme niekedy podvečer na letisko Šeremetjevo. Presný čas ani nevieme, v tom zmatku sme si ho ani nepozreli. Každý bol nadšený tým, že sme konečne v Moskve a snažil sa stráviť túto skutočnosť, k čomu nám dopomáhali aj tóny skladby ruského klasického skladateľa, ktorá sa rozozvučala, akonáhle naše lietadlo pristálo v Moskve. Pozbierali sme teda svoju batožinu v lietadle a pomaly sa vydali do náručia hlavného mesta. Po úspešnom overení pasov nás pani colníčka prepustila na cestu k východu. Pred letiskom som si už konečne mohol povedať: „Tak, a som oficiálne v Moskve.“ Ale bohužiaľ, na takéto poetické rozjímanie nebolo času, pretože sme museli riešiť praktické otázky typu: na ktorý autobus musíme nasadnúť, aby sme neskončili na opačnej strane mesta, alebo ako tu vôbec funguje systém mestskej dopravy. Taxikári, ktorých v okolí letiska nebolo málo, sa nám samozrejme ochotne ponúkali, ale ako všetci taxikári sveta si určite nechceli prihodit' nejaký ten rubel' na zahraničných študentoch, a tak sme túto možnosť ihneď zavrhlí. Po chvíli bádania sme sa dopracovali k správne autobusu, nasadli a približne hodinu a pol trvala cesta na potrebnú stanicu metra. Toto bol prvý menší „šok“. Hodinu a pol som mestskou dopravou v živote necestoval. Potom nastal šok číslo dva – metro. Akoby sa niekde roztrhlo obrovské potrubie s ľuďmi. Tí stále prichádzali, bez prestávky. Dvere na stanici nezatvárali. Po zakúpení lístkov sme sa teda vybrali do moskovskej podzemky. Niektorým robil problém prechod cez turniket a niektorí dokonca utrpeli aj malé zranenie, keďže málokto tušil, ako to tu funguje. Nakoniec sme to

však úspešne zvládli a mohlo sa nasadať. Cieľová stanica – Beľajevo.

Po celkom úmornej ceste metrom (predsa len, cestovať s batožinou na 2 mesiace, v zimnom oblečení natlačení v metre počas najväčšej premávky, to nie je najpríjemnejšie) sme vystúpili v „našej“ cieľovej stanici. Vystúpili a bezradne sa začali dohadovať ako a kam. Doprava? Doľava? Bola to problémová situácia, lebo sa nám akosi nechcelo zablúdiť kdesi na periférii Moskvy o ôsmej večer. A v tom sa nám jedna slečna prihovorela. Na tú vetu snáď nikdy nezabudnem: „Jééj, vy ste Slováci?“ Bola to študentka žijúca v Puškinovom inštitúte ruského jazyka, našom cieľi. Ochotne nás tam doviedla, pomohla so zaregistrovaním. Zmorení sme sa konečne dostali do svojich izieb. Oceňujem snahu administratívnych pracovníčok, že nás „nerozhodili“ po celom internáte, ale ubytovali spolu, alebo čo najbližšie k sebe.

Na druhý deň sme vybavili registráciu a potrebné dokumenty a stretli sa s dekanom, prof. Šutovou, ktorá nám dala niekoľko návrhov a sami sme si zostavili rozvrh. Vyučovanie sa konalo od 9:30 do 16:30 od pondelka do piatku s tým, že každé zameranie (okrem nás, filológov, tam boli aj iné smery či kurzy) malo „ekursionnyj deň“, teda voľný deň na exkurzie. Náš pripadol na štvrtok. Samotná výučba bola kvalitná, len nie vždy vhodne vybraná. Niektoré prednášky sa obsahovo takmer zhodovali s tými, ktoré sme absolvovali v Banskej Bystrici. Internát nás príjemne prekvapil, súkromia aj pohodlia bolo väčšinou (áno, väčšinou, pretože niektoré posteľe mali skôr tvar vane) dostatok.

Národnostné zloženie internátu bolo pestré. Prekvapilo ma, koľko ľudí sa zaujíma o ruštinu. Zišli sa tam ľudia z Afriky, Ameriky, Európy, ale dominovali Číňania. Tých bolo asi najviac.

Prvý mesiac – marec – bol hrozny. Stále pršalo, mrzlo, snežilo, obloha zatiahnutá,

a tak sme celé dni presedeli na internáte, v škole a hlavne internátnom bare, čo koniec-koncov nebolo na škodu, pretože hlavne tam sa človek spozná s novými ľuďmi a precvičí si tam praktickú ruštinu. Čiže celý marec sme sa len zoznamovali a cvičili praktickú ruštinu. Samozrejme, niektorí odvážnejší vyrazili do ulíc aj napriek nepriaznivému počasiu. Nie všetci sme však mali toľko odvahy. Ale všetko zlé sa raz musí skončiť, a tak sa skončilo aj zlé marcové počasie a prišiel skutočne nádherný apríl. Po troch týždňoch znovu uvidieť slnko, to vám skutočne dodá energie a elánu. Deň sa rapídne predlžoval, stupne rapídne stúpali. V priebehu týždňa sme tam mali jar ako z encyklopédie. Pobrli sme teda foťáky, vaky, zásoby vody a zaútočili sme na kultúrne pamiatky, ktorých nebolo málo. Chrám Vasilija Blaženého, Chrám Krista Spasiteľa, Arbat, Červené námestie a mnoho ďalších nádherných miest. V mesiaci bolo krásne. Stromy pučali, vtáčiky spievali, kvety kvitli, slniečko svietilo. Jeden by povedal – gýč. Možno. Ale príjemný gýč. Prechádzky nemali konca. Vždy bolo čo pozrieť, odfoťiť, navštíviť. Robili sme, čo sa dalo, ale nie som si istý, či sme všetko stihli. Pevne však verím tomu, že do Moskvy sa ešte niekedy vrátim, a tak som si niečo odložil aj na budúce.

Na záver môžem konštatovať, že naša dvojmesačná stáž nebola zbytočná. Zlepšili sme si naše komunikačné schopnosti, niektorí viac, niektorí možno menej, ale rozhodne to znamenalo plus pre nás všetkých. Spoznali sme viac ruskú kultúru, a nielen tú ruskú, ale vďaka internátu aj mnohé ďalšie. A, samozrejme, dostali sme sa trochu viac pod kožu aj samým sebe, keďže jediní, na koho sme boli odkázaní, sme boli len a len my.

Michal Zajačka
študent 3. ročníka KEKŠa SJ FHV UMB
oddelenie rusistiky

UŽÍVAJ SI ZĽAVY A VYHRAJ SUPER CENY!

**POŽIADAJ O ÚČET
V SLOVENSKEJ SPORITEĽNI
OD 1. 6. DO 31. 7. 2008**

ZADARMO ZÍSKAJ:

účet a k nemu plno služieb navyše

- internetbanking
- mobilbanking
- SMS notifikáciu

A ešte na tom zarobiš! Peniaze na tvojom účte sa budú výhodne úročiť!

Požiadaj o účet SPOROŽIRO EURO<26, alebo SPOROŽIRO vysokoškolák a platobnú kartu VISA Electron EURO<26 v Slovenskej sporiteľni od 1. júna 2008 do 31. júla a získaj fantastické ceny od Slovenskej sporiteľne:

CESTUJ BEZ HOTOVOSTI PO CELOM SVETE!

Platobnou kartou VISA Electron EURO<26 môžeš platiť kdekoľvek na svete bez koruny vo vrecku. Tvoje úspory budú uložené v bezpečí na účte SPOROŽIRO EURO<26, alebo SPOROŽIRO vysokoškolák v Slovenskej sporiteľni. Neváhaj, otvor si účet a my ti vystavíme platobnú kartu VISA Electron EURO<26.

PLATOBNÁ KARTA VISA ELECTRON EURO<26 TI PRINÁŠA:

- VIAC AKO 100 000 ZLIAV A BENEFITOV NA SLOVENSKU A V EURÓPE NA VZDELÁVANIE, CESTOVANIE, UBYTOVANIE, KULTÚRU A ŠPORT
- INFORMAČNÉHO SPRIEVODCU O MOŽNOSTIACH ČERPANIA ZLIAV A VÝHOD
- 4 X ROČNÉ ČASOPIS BIG NEWS PRIAMO DO TVOJEJ POŠTOVEJ SCHRÁNKY

1. cena: Štýlový notebook

2. cena: 5 x atraktívna cena v hodnote 10 000 Sk
(fotoaparát, GPS navigácia, mobil, Hi-Fi mikrosystém, alebo MP3 prehrávač)

3. cena: 10 x vecná cena v hodnote 2 500 Sk
(poukážky na oblečenie, športové potreby, alebo USB kľúče)

Prid' čo najskôr do ktorejkoľvek pobočky Slovenskej sporiteľne a začni si užívať pohodové prázdniny s výhrou a so službami od Slovenskej sporiteľne!
Všetky info nájdeš na www.slsp.sk a www.euro26.sk

**SLOVENSKÁ
SPORITEĽŇA**

III. Bažant Majáles v Banskej Bystrici

7. mája 2008 sa na atletickom štadióne pod internátmi už po tretíkrát konal bystrický Bažant Majáles. Ide o najznámejšie a po tohtoročnom Majálese aj najnavštevovanejšie jednodňové hudobné podujatie s voľným vstupom v Banskej Bystrici, čomu zodpovedala aj návštevnosť – 15 000 fantasticky baviacich sa ľudí všetkých vekových kategórií.

Tento ročník Majálesu priniesol hlavne osvedčené mená zo slovenského hudobného výslnia. Ako head-lineri sa predstavili skupiny Polemic, Hex, Gladiátor a Ska pra šupina, ktorí vytvorili spolu s publikom fantastickú, a ako sa vyjadrili aj samotní hudobníci, frontmani a managery kapiel aj najlepšiu atmosféru počas tohtoročnej majálesovej šnúry v krajských mestách.

Na svoje si však prišli aj fanúšikovia svojich obľúbených a síce menej známych skupín, ako boli Phonographic, Prípad pre samantu, Mass riot s Robom Šimkom a Metropolis. Bažant Majáles odštartoval už o 8.00 ráno futbalovým turnajom, ktorý počtom prihlásených mužstiev tiež vytvoril rekord v krátkej histórii majálesového turnaja.

Nedá nám nespomenúť, že Banská Bystrica sa čo do návštevnosti dostala na prvé miesto pred ostatné majálesové krajské mestá.

Študentské univerzitné a kultúrne združenie, známe pod skratkou „ŠUKZ“ sa týmto chce poďakovať všetkým, ktorí pri organizácii pomohli, hlavne sponzorom, reklamným partnerom a osobitne Univerzite Mateja Bela a mestu Banská Bystrica.

JUDr. Róbert Huran
ŠUKZ Banská Bystrica

Oznamujeme všetkým, ktorí by chceli prispieť do ďalšieho čísla Spravodajcu UMB, že príspevky môžete poslať elektronickou poštou na adresu ludmila.kucharova@umb.sk na Rektorát UMB, referat propagácie a vzťahov s verejnosťou, v termíne do 20. septembra 2008.

Redakčná rada